

Déli Hírlap

A bánsági magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével

Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TIMIȘOARA

I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvánartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Uj kormány

alakult, melynek tagjai között sok olyan van, akik nem homo novusok a román közéletben. Az új miniszterek kinevezése nemcsak új kormányt jelent, hanem politikai irányváltást is. A belpolitika talán soha nem volt annyira a nemzetközi viszonyok függvénye, mint napjainkban. A kölcsönhatás a múltban is megvolt mindenkor, de mostanában a nemzetközi viszonyok alakulásának befolyása jutott túlsúlyra. Ez a változás nem hirtelen jött, hanem lépésről lépésre valósult meg. Kifejezésre jutott már akkor, mikor a külügyi tárcát Argetoianu vette át, aki a rendszerváltozást be is jelentette a parlament külügyi bizottsága előtt és még kifejezettebben nyilvánult meg most, mikor a külügyi tárcát Manoilescu Mihai, Öfelségének régi bizalmi embere vette át, aki egy évtized előtt válságos időkben tett taubizonytságot bátor hitvallásáról. A miniszterelnök régi szakember, akinek megmondottsága szinte közmondásos és germanofil érzései megfelelnek a jelen helyzetnek. Rendszerváltozás jele az is, hogy ezúttal történt meg először, hogy a nemzetkisebbségi ügyeket intéző minisztérium élére népkisebbségi csoporthoz tartozó politikus kerül. Roth Hans Ottó szinte az állami főhatalomban történt változás első pillanatától kezdve részt vett a parlamenti munkában és gerincessége, tudása, a viszonyok alapos ismerete azok a tulajdonságok, melyek nevének jólhangzó csengését az utolsó két évtized minden politikai harcainak közepette sem homályosították el. A dolgok természetében rejlik, hogy a közéletben, a politikai porondon, különösen ellenzéki sorokban, való szereplés lejárata a mégly lelkiismeretes és mégly tehetőséges politikusokat is. Roth Hans Ottó azon kiválasztottak közé tartozik, akiknek presztízsét a harcok, a politikai küzdelmek, az idők eseményei csak növelték. Örültünk volna, ha az új nemzetkisebbségi miniszter a számban legnagyobb magyar nemzetkisebbség soraiból került volna ki, de Öfelsége bölcsessége mindenesetre tudta és tudja, hogy mire esett választása. Roth Hans Ottó kiváló politikus, a helyzetekkel és viszonyokkal számolni tudó államférfi és kétségtelen, hogy meg fog felelni annak a bizalomnak, mellyel Öfelsége megtisztelte, mikor a nemzetkisebbségi minisztérium élére állította. És meggyőződésünk nekünk is, hogy hivatásának a legteljesebben meg fog felelni és személyében olyan ember került a népkisebbségi ügyek élére, akiben nemcsak a szükséges tudás és helyzetismeret van meg, hanem a kellő megértés is. Megértés nemcsak a német, hanem a magyar és más nemzetkisebbségi igények iránt is. A romániai magyarság szigorú fegyelmeltséggel viselkedik és taubizonytságot tesz nap-nap után, hogy tisztában van a helyzet komolyságával. Tisztában van és annak következményeit a maga számára teljes egészében levonja. A magyarságnak ezt a korrekt magatartását semmiféle kormányváltozás nem érinti és nem változtatja meg, ami azonban nem jelenti egyben azt is, hogy a kormányváltozás ténye nem érdekelne. Hiszen a kormányok programjába bele illeszkedik a nemzetkisebbségi kérdés rendezése is, már pedig ennek mikénti megoldására nézve az egyes kormányférfiaknak más és más elképzeléseik vannak. Most, hogy a Romániában élő népkisebbségi csoportok egyik fia foglalja el a nemzetkisebbségi miniszteri méltóságot, reményünk lehet, hogy javaslatai és előterjesztései, közvetlen tapasztalatból fakadva, gyorsabban találnak megértésre az összkormánytól is. Igényeink nem túlzottak. Csak annyit és csak azt akarjuk, aminek teljesítése nem ütközik leközvetlenül akadályokba és ami létjoga minden más nemzetkisebbségnek is. A nagy állami feladatok mellett nem hanyagolna-

tók el a kisebb jelentőségű ügyek sem. És talán nem a legkisebb jelentőségű például az iskolai kérdés kielégítő megoldása a nemzetkisebbség érdekeiben. Nyári vakációt tartanak az iskolák és ez a szünet a legalkalmasabb azon reformoknak előkészítésére, melyek eleget tesznek a nemzetkisebbségek jogos kívánalmainak.

Egy példa a sok közül, de sem fontosságban, sem sorrendben nem az utolsó. Hiszen ettől függ, ezen múlik gyermekeink nevelése és a jövő feladataira való előkészítése. Gazdasági kívánságok is léteznek, társadalmiak is. Hiszünk, hogy Roth Hans Ottó minisztersége lehetővé teszi ezek mielőbbi megvalósulását.

A kormány közzétette programját

„Az új rendszerben a munka képezi mindenki létalapját“

Atvették tárcáikat az új miniszterek

Bucurestiből jelentik: A Gigurtu kormány csütörtök délutáni első minisztertanácsán részletesen megbeszéltek a kormány programját, amelyet pénteken délelőtt hoztak nyilvánosságra. Az erre vonatkozó kormány-nyilatkozat a következőképpen hangzik:

— Ebben a szomorú időben, — amely azonban nem kell és nem is szabad, hogy letörjön bennünket — Öfelsége az uralkodó a közügyek vezetésével bízott meg bennünket. A Nemzet Pártjának hűséges katonái, az ország iránti szeretetből áldozatkészen és teljes meggyőződésből válaszoltunk a magas királyi felhívásra.

— Országunk ma, úgy külpolitikai, mint belpolitikai téren a legnagyobb mértékben döntő kérdések előtt áll.

— Külpolitikai téren a kormány el van határozva, hogy

a Berlin-Róma tengely által teremtett rendszerben ösztönöz kiegészítő politikát folytasson és ezt nemcsak, mint a politikai valóság megnyitkozásaként, hanem tagjai politikai és világnézeti felfogásának, — akik a Nemzet érzelmeinek tökéletes tolmácsai, — logikus következményeként tesz. Ugyanakkor a kormány a leghatározottabban azt kívánja, hogy

valamennyi szomszédjával a legjobb és a legbarátságosabb viszonyt tartsa fenn,

mert úgy véli, hogy Európa ezen részében a béke megőrzése egy magasabb politikai rend elengedhetetlen feltétele. Ilyen értelemben regionális szövetségeink ennek a politikának csak egy szakaszát képezik. Ami a többi országot illeti, a kormány köteletségének tartja, hogy a béke felsőbb érdekei, valamint az európai újjáépítés szempontjából úgy a jelenben, mint jövőben velük együtt működjék.

Belpolitikai téren a kormány el van tőklve arra, hogy

az ország rendjét és nyugalmat biztosítsa, amelyre ma jobban szükség van, mint bármikor. Eppen ezért romános felhívással fordulunk a haza fiaihoz, egy emberként gyülekezzenek a trón és a kormány körül. Mindenkin meg kell érteni, hogy a románság lényébe beilleszkedni nem tudó elemek által rosszakarattal terjesztett hírek hiábavaló szavak, amelyeknek nincs más céljuk, mint nyugalanságot előidézni, zavart és bizonytalanságot kel-

Popovici tábornok belügyminiszter a rend fenntartásáról

A belügyminisztériumban ma folyt le Popescu tábornok, belügyminiszter és Logadi Petre ügyvéd belügyi államtitkár beiktatása Ghelmeghianu Mihai a távozó belügyminiszter búcsúbeszéde után Popescu David tábornok a következő szavakkal vette át hivatalát:

— Öfelsége legmagasabb elhatározásával megbízott az állam rendjének megőrzésével,

teni. Akik ilyen híreket terjesztenek, azokat azonnal elhallgattatjuk.

— A kormány megérti a hadsereg elkeseredését, amely meg kellett fíkezze hősiességét, hogy ezáltal Európa ezen részében a békét megmentse. A hadsereg, — amely magába összpontosítja a románság életerejét és reményességét, — továbbra is a kormány legfőbb gondját fogja képezni. Mindent elkövet, hogy erejét szünet nélkül növelje.

— Ami a nemzeti gazdasági kérdéseket illeti, ezek ma annyira fontosak, hogy a régen hiányolt szabályozás és

a vezetésnek egy kézbe való összefogása, most halaszthatatlanul megoldást nyer.

A kormány első feladatai egyikének tekintti, hogy behatóan foglalkozzék ezen mezőgazdasági ország szükségleteivel és érdekeivel. Az új rendszerben a munka képezi mindenki létalapját. Az egész nép meg kell érte az idő ezen parancsszavát. A kormány mindent elkövet, hogy ez a munka és a termelés a legigazságosabb ellenszolgáltatásra találjon.

— A román föld egy részének elszakítása újabb, szívünk egyik legfájdalmasabb problémáját állította fel, a besszarábiai és bukovinai menekültek kérdését. A kormány számára emberi és nemzeti öntudati feladatot jelent, hogy ebben az ügyben a leggyorsabb megoldást találja.

— Ez a kormány, amely az ország valamennyi nacionalista áramlatának kifejezője,

nem tér el azoktól a parancsoktól, amelyeket a teljes nacionalizmus megkövetel.

Ezeknek megvalósítása azonban lépésről-lépésre, programszerűen történik, hogy a rend biztosítva legyen.

— Meggyőződésünk, hogy a kormánynak az a törekvése, hogy a Nemzet megerősítésének és a nép szellemi és anyagi felomelésének munkájában, minden román lélek megértő magatartást tanúsít és segítségére lesz.

A bucarestii rádió a fenti kormánynyilatkozat közlése kapcsán hivatalos kommentárként hozzáfűzte, hogy a kormány mindenképpen az élet normális egyensúlyba hozását és a feltétlen rend fenntartását kívánja, mert csak ezen a módon tud külpolitikai téren eleget, tenni programjának: a nemzeti szellem új hitvallásának jegyében a béke megőrzéséért és a belső újjászülésért.

Azok a sebek, amelyeket a közelmúlt eseményei a nemzet lelken ejtettek, csak a rend és a legteljesebb nyugalom légkörében heverhetők ki. Az alkotó munka csak akkor folytatható, ha az állam rendje biztosítva van. Kijelentem erről a felelős helyről, hogy ezt a rendet a legnagyobb erővel és határozottsággal, minden áron és minden körülmények közt fenn fogom tartani.

Meg kell győződve legyünk arról és meg kell győznünk másokat is róla, hogy minden egyéb mellékgondolatnak a nemzetnek eme súlyos pillanataiban el kell tűnnie. E tárcza körébe tartozó tisztviselők és államhivatalnokok mindegyikének meg kell értenie, hogy a kiadott parancsok végrehajtása tekintetében lelkiismeretesen, a hivatali titok megőrzésével és a legnagyobb pontossággal kell eljárnia. Az intézkedésekben nem lehet késés, ami a rosszakarat, vagy hanyagság jelét mutathatná. Az állam ma egy erőt minden köztisztviselő egy katonája és a kiadott parancsot akár az élete veszélyeztetése árán is teljesítenie kell.

NICHIFOR CRAINIC PROPAGANDA-MINISZTER HIVATALBALEPÉSE

Bucurestiből jelentik: Csütörtök délután 6 óra körül adta át Sidorovici Teofil volt propaganda miniszter tárcájának vezetését az új propaganda miniszternek, Nichifor Crainic professzornak, valamint Stoica Vasile államtitkárnak. Sidorovici Teofil, a Straja Tárii főparancsnok boldognak érzi magát, hogy a román irodalom és újságírás olyan kiválóságának adhatja át a minisztérium vezetését, mint az új miniszter, különösen ma, amikor az ország érdekeit folyó küzdelemben a propaganda hadserege is fontos szerepet játszik.

Nichifor Crainic válaszbeszédében a következőket mondta: A haza érdeke kívánta, hogy vezetőjévé legyek ennek a minisztériumnak. Őszinte és szókímódó ember vagyok és örülök annak, hogy Sidorovici Teofil utóda lehetek ebben a minisztériumban, ott, ahol elődöm már igen fontos útmutatásokat adott a propaganda ügyek intézésében. Igen fontos teendőink vannak a belső és külső propaganda ellátásában. E percben nem adhatok semmiféle programot. Ismerem e minisztérium magasrangú vezető főtitkárát s meg vagyok győződve róla, hogy szoros és komoly együttműködés lesz közöttünk. Ez a minisztérium nem lehet egy nyugdíjintézet a fiatalság számára, amely cenzurázza az ifjú megmozdulásokat, hanem a munkának és az alkotásnak forrása.

Stoica Vasile meghatalmazott miniszter, az új propagandaügyi államtitkár, aki a diplomáciai életben nagyértékű külföldi összeköttetéseket és tapasztalatokat szerzett és aki kiváltsága a román újságírásnak, kijelentette, hogy minden erejét megfeszítve fogja a minisztérium keretén belül a hazának szolgálatait tenni.

LEON GHEORGHE PÉNZÜGYMINISZTER FOLYTATJA ELŐDEI MUNKÁJÁT

Ma iktatták be Leon Gheorghe pénzügyminisztert, valamint Enescu és Bidanu államtitkárokat hivatalaikba. A távozó pénzügyminiszter, Miha Constantinescu adta át a minisztérium vezetését és vázolta, hogy a költségvetés nemcsak egyensúlyban van, hanem a bevételek jóval túl haladják a kiadásokat, úgy, hogy a felesleg a hadsereg fejlesztésére felhasználható. Az új miniszter válaszában kijelentette, hogy folytatni fogja azt a kitűnő szakavatottsággal végzett munkát, amelyet elődje és munkatársai végeztek.

Leon Gheorghe pénzügyminiszter ma kelt rendeletével Procopiu és Istrate volt legfőbb számvevőszéki tanácsosokat a pénzügyminisztérium vezértitkáraivá nevezte ki.

SIMA HORIA MINISZTER AZ ÚJ EURÓPAI RENDBE VALÓ BEILLESZKEDÉSÉRŐL

Pénteken reggel iktatták be hivatalába Sima Horia professzort, az új kultuszminisztert. Giurescu volt kultuszminiszter mutatta be az új minisztert és többek között kijelentette, hogy

a szavak ideje elmúlt, most tettekre van szükség.

Sima Horia kultuszminiszter válaszában rámutatott arra, hogy az új kormány az a feladata, hogy

az ország teljes politikáját az Európát meghódító új felfogás keretébe illessék be.

A nacionalizmus új felfogásáról van szó és ha mi nem állunk be az új európai rendbe, akkor elvesztett nép vagyunk. A nacionalizmus és a románok jogainak új felfogása a legsarkalatosabb és legjellegzetesebb pontja ennek a kormányzati rendszernek. Minden gondolatunkkal és minden erőfeszítésünkkel a haza szolgálatába kell álljunk.

Ez az új nacionalizmus és felfogás nálunk is megengedett lesz, mert így akarja öfélésege,

valamint az a nemzedék, amely az uralkodó körül tömörül és amely el van határozva arra, hogy minden erejével dolgozzék, hogy minden nehézséget legyőzzön. A minisztérium programjára vonatkozóan Sima miniszter kijelentette, hogy a szabad vallásgyakorlat híve,

A miniszterelnök körlevele a Nemzet Pártjának tagozataihoz

Bucurestiből jelentik: Gigurto Ion miniszterelnök, mint a Nemzet Pártjának vezérkari főnöke körlevelet intézett a párt ideiglenes vezetőihez és abban közölte, hogy

átvette a párt parancsnoki tisztségét. Az egész országra nézve oly súlyos és fájdalmas időkben — mondja a körlevél, — mindannyiunk kötelessége megérteni, az idők szavat,

tömörülni a király köré és bizalommal dolgozni a hazáért.

MANOILESCU MIHAIL KÜLÜGYMINISZTER SZÉKFOGLALÓJA.

Pénteken délelőtt iktatták be Manoilescu Mihail mérnököt, az új külügyminisztert. Az ünnepségen Argetoianu Constantin búcsuzott el eddigi munkatársaitól, majd Manoilescu Mihail intézett beszédet a jelenlevőkhez.

— A külügyminisztérium főtitkárja és tisztviselői jól tudják, hogy milyen gyökeres változáson ment át külpolitikai vezetésünk. De én jól tudom azt is, hogy

ennek a minisztériumnak munkatársai mindmáig egy másik külpolitikai iránnyal voltak lelkiileg összehangolva.

A hazafias érzésnek, az ország magasabb érdekeinek és a feltétlen munkakészségnek el kell tüntetnie ezt az eddigi lelki beállítottságot

és meg vagyok győződve róla, hogy a nemzeti összetartás gondolata, mely önöket is áthatja ebbe a mi új külpolitikai ritmusunkba bele fogja illeszteni önöket.

Franciaország megszakította Angliával a diplomáciai viszonyt

Levertséggel vette tudomásul az alsóház az óráni flotta megtámadásának hírét

Berlinből jelentik: A DNB közli: Az angol hadihajóknak az oráni kikötőben horgonyzó francia hadihajók elleni támadását a német sajtó a leglealacsonyabb akciónak tekinti, amely a világtörténelemben valaha is előfordult. Az új német Fehér Könyv adatai igazolják, hogy Anglia Flandriában is hasonló eljárást tanusított a franciákkal szemben, az oráni ütközést azonban betetőzése Anglia pokoli módszereinek. Megállapítást nyert, hogy Churchillnak nemcsak az volt a főcélja, hogy a francia veszteségek tekintetbe vétele nélkül mentse meg az angol expedíciós hadsereget és annak felszerelését és nem gondolt Franciaország jövőjére. Az oráni cselekedet megmutatta, hogy Anglia mire képes, ha érdekei forognak kockán. Berlinben megállapították, hogy Anglia úgy politikai, mint katonai téren elárulta Lengyelországot, Belgiumot és Hollandiát. Oránban pedig meggyilkolta a fran-

cia tengerészeket és tiszteteket, mert azok engedelmessékedtek a kapott parancsnak. Churchill szerint ez a gyilkosság Franciaország érdekeit szolgálta. A német kormány lovagiasan és becsületesen viselkedett Franciaországgal szemben, amire Anglia sohasem volt képes.

A Hamburger Fremdenblatt hangsúlyozza, hogy a 36 évvel ezelőtt létesült entente cordiale nyomtalanul eltűnt. Ezután összehasonlítást tesz a brit s a német kormányok eljárása között. A német kormány csak garanciákat kért arra nézve, hogy a francia hadiflotta nem fog résztvenni az Anglia és Németország között folyó háborúban, míg az angol kormány magának akarta biztosítani a francia flotta segítségét. Németországnak nincs szüksége a francia flotta segítségére, mert a győzelmet saját erejével fogja elérni.

De Gaulle tábornok javasolta a francia flotta megtámadását

Rómából jelentik: Az egész olasz sajtó nagy felháborodással tárgyalja Anglia eljárását a francia hajóhaddal szemben. Az olasz lapok igen erős hangon bélyegzik meg Anglia eljárását és hasonló hangnemből írnak Churchill angol miniszterelnök alsóházi beszédéről is. Különösen a Messagero ir élesen az alsóház üléséről és megemlíti, hogy az ülést tomboló lelkesedés hangulatában folyt le. Anglia a legnagyobb megfontoltsággal a világtörténelemlégeltőlendőbb támadását hajtotta végre — a Messagero szerint: Franciaország nem akart belemenni semmiféle kétszínű játékba és ezért az angolok elhatározták, hogy elfogják a francia flottát. A Messagero Berinben át érkezett jelentést közöl, amely hangoztatja, hogy a francia flotta elleni akciót De Gaulle tábornok javasolta, miután nem sikerült felláztatnia a francia flottát és a francia gyarmatbirodalmat.

VÉTELEN HAJÓKAT TÁMADTAK AZ ANGOLOK

Rómából jelenti a Stefani: Az angoloknak az a kísérlete, hogy rátégyék a kezüket a francia flottára, valamint az Oránban horgonyzó

francia hajók elleni támadás, mély benyomást keltezt az olasz közvéleményben. Az angolok árulását minősíthetetlennek jelentik ki, mert a tegnapi szövetséges társa ellen nyitott tüzet, tudva azt, hogy a francia elsővonalbeli hajók nem felelhetnek nehéz tűzsergükkel.

Nincsen kizárva a francia hadüzenet Angliának

Vichyből jelentik: A francia kormány hivatalosan közli: Pénteken délelőtt Lebrun elnökletével összeült a francia államtanács. Annak a minősíthetetlen támadásnak tudomásul vétele után, amelyet a hatalmas angol hadihajóraj intézett a francia hadiflotta ellen, az államtanács mindenekelőtt elismerését fejezte ki a francia hadiflotta hősiességéért, majd elhatározta, hogy

Franciaország megszakítja a diplomáciai kapcsolatát Angliával.

Berlinből jelentik: A Newyork Herald Tribune nem tartja kizártnak, hogy Franciaország hadat üzen Angliának.

A francia kormány bejelentette a diplomáciai viszony megszakítását

Vichyből jelentik: A DNB közli, hogy a francia kormány pénteken a következő hivatalos közleményt adta ki:

„Lebrun köztársasági elnök elnökielte alatt minisztertanács volt, amely foglalkozott az angol flotta minősíthetetlen támadásával az oráni francia hadihajók ellen. A minisztertanács elismerését fejezte ki azoknak a francia tengerésztesteknek, akik bátran teljesítették kötelességüket. A francia minisztertanács elhatározta, hogy megszakítja a diplomáciai kapcsolatot Angliával.

Churchill beszéde a francia flotta elleni támadásról

Londonból jelentik: Churchill miniszterelnök az alsóház ülésén a következő beszédet mondotta:

— Mély szomorúsággal kell beszámolnom arról, hogy kényszerülve voltunk megakadályozni, nehogy a francia flotta német kézre jusson. Előfordulhat az az eset, hogy ha két nemzet egymás mellett küzd, az egyik kérheti a szövetségi kötelezettségek alóli felmentését. Legkevesebb, amit elvárhatunk volna a francia kormánytól, hogy mielőtt abba hagyja a harcot, ne okozzon Angliának, régi fegyvertársának károkat. Felajánlottam annak idején Franciaországnak, hogy

mielőtt külön fegyverszünetet kérnek, flottáját küldje át angol kikötőbe.

Darley tengernagy ezt megígérte, de nem tartotta be ígéretét és a bordeauxi kormány német kézre juttatta, vagy akarta juttatni a francia flottát, tudatában annak, hogy ezzel halálos veszélyt mérhet Angliára. Petain kormányának rosszakaratára példa az, hogy

5400 angol pilótát Reynaud bukása után, ahe-lyett, hogy Angliába küldték volna, kiadták Németországnak.

Az angol kormány tegnap ellenőrzés alá helyezte a francia hajóhadat. Tekintélyes egységek rövid figyelemfelkeltése után alárendelték magukat ellenállás és vérontás nélkül, csupán egy angol matróz és egy francia tiszt halt meg és néhány jelentéktelen sebesülés történt.

Kilencszáz francia tengerész kérte az angol állampolgárságot, amelyet minden formalitás nélkül megadtunk nekik

és esatlakozott hozzáink, a háború folytatására. A többi francia tengerészek kívánságukhoz képest visszatérhetnek Franciaországba. Az Angliában lévő francia katonák, — kivéve azokat, akik De Gaulle tábornoknak engedelmeskednek — szintén visszatérhetnek hazájukba. Az Alexandriában lévő francia hajók nem hagyhatják el a kikötőt. Az Oránban lévő francia flotta parancsnokának az angol tengernagy két feltételt szabott:

1. Vagy harcolnak Németország ellen Anglia oldalán,

2. Vagy csökkentett legénységgel angol kikötőbe vonulnak.

Mindkét feltételünk elfogadását visszautasította a francia tengernagy és erre 7.58 perckor parancsot kaptak az angol hadihajók a tüzelésre. A harc folyamán elsüllyedt egy Strassbourg osztályhoz tartozó hajó, egy másik súlyosan megrongálódott, két torpedóromboló, egy anyahajó ugyancsak elsüllyedt, vagy kigyulladt. A Strassbourgnek és a Dunquerqueinek sikerült elmenekülnie, Toursból és a francia egységek védelme alatt. Harcrepülőgépeink üldözték őket. A Dunquerque több hónapig harc-képtelen lesz.

Igen sok áldozata van a küzdelemnek.

Egyetlen angol hajó sem vált harc-képtelenné. Az ellenőrzést a Földközi-tengeren tovább fenntartjuk. A francia flotta tekintélyes része nem került át német kézre. Eljárásunkat a parlament, a nemzet, az Egyesült Államok, a világ és a történelem közvéleményének ítélőszéke elé bocsátjuk.

— Ami a jövőt illeti lehet, hogy megtámadnak bennünket, vagy

szigetországunkba is behatolnak a németek Irországgal együtt.

Megérti ezt minden angol és ir alattvaló, minden szövetségesünk, minden jóakarónk és óceán mindkét partján és bizonytalanság nélkül fog nekünk e harcban, szüntegy gyarmataink is. Az ellenség partraszállását megakadályozzuk, légi erők tökéletes, a német flotta gyenge és az angol szárazföldi hadsereg elszánt. Nem tűrjük a defetizmust sorainkban és küzdünk az „ötödik hadoszlop” ellen.

Minden olyan álhírre, amely Németországgal való békekészségünkre vonatkoznak, azt feleljük: nem!

Nem, uraim, ezt a háborút tovább folytatjuk, minden rendelkezésünkre álló eszközzel, míg minden jogot vissza nem helyezzünk régi, megillető helyére, aminek megvédésére vállalkoztunk.

Halálos csend követte Churchill bejelentését

Londonból jelenti a Reuter: Csütörtökön délután az alsóházban azalatt az idő alatt, amíg Churchill leírta a francia hajók elleni támadás történetét, csaknem gyászos légkör uralkodott. Maga Churchill úgy tűnt fel, mint akinek fizikai nehézséget okoz az esemény bejelentése és annak közlése alatt halálos csend uralta a termet. A hangulat még gyászosabbá vált, amikor a miniszterelnök bejelentette a francia hajó- és embervesztéseket. Ez a nyomott hangulat csupán akkor csökkent némileg, amikor a kormányelnök közölte, hogy a parlamentre bizza az esemény elbírálását, majd amikor azt mondta, hogy Nagybritánia tovább folytatja a háborút, minden felől taps hangzott fel.

Németország nem szegi meg a fegyverszüneti feltételeket

Berlinből jelentik: Churchill angol miniszterelnök nyilatkozata még jobban megerősíti berlini politikai körök ama véleményét, hogy az angol kormány pótolni akarja az eddig elszünetelt komoly angol hajóvesztéseket. Ki-jelentik, hogy az a mód, ahogyan Churchill

Anglia Irország megszállására készül

Dublinből jelentik: Az a hír, amely szerint a brit kormány az ir szabad köztársaságot angol védelme alá akarja helyezni és elfoglalja az irországi kikötőket, nagy nyugtalanságot keltett nemcsak politikai körökben, hanem magában a népben is. Bizalmatlanul figyelik azokat a tárgyalásokat is, amelyeket az angol kormány az északírországi kormánnyal folytat, mert feltételezik, hogy Észak-Írország hajlandó az ir szabadállammal egyesülni, London védelme alatt. Attól is tartanak, hogy a brit haderő először Észak-Írországot szállja meg és onnan indít támadást az ir köztársaság ellen.

Laval

az alkotmánymódosításról

Berlinből jelentik: A Német Távirati Irodának közlik Vichyből: Laval helyettes miniszterelnök a vichy-i kaszinóban 50 szenátor jelenlétében beszámolót tartott Franciaország

igazolni akarja Franciaország elleni brutális cselekedetét, minősíthetetlen manővert képez, amely azonban nem leplezheti el az angol aljasságot. Berlini politikai körökben ismét nyomafokosan iangsúlyozzák, hogy a német-francia fegyverszüneti egyezmény értelmében a birodalom ünnepélyesen lemondott arról, hogy a francia flotta szolgálatát igénybe vegye és itt olyan ígéretéről van szó, amelyet katonák tettek.

ANGLIA MEG NEM TISZTÁZTA HELYÉTET A FRANCIA KORMÁNNYAL SZEMBEN

Londonból jelenti a Reuter ügynökség: Az alsóház ülésén kérdést intéztek a külügyi államtitkárhoz, hogy az angol kormány elismeri-e a Bordeauxban székelő és német ellenőrzés alatt működő francia kormányt, mire Buttler írásban a következőkre válaszolt:

— Anglia franciaországi nagykövete és a nagykövetség személyzete június 23-án a német csapatok jelenléte következtében elhagyta Franciaországot. A Petain kormány még képvisellel bír Angliában, amely képviselnek a vezetését egy követési tanácsos vette át. A Petain kormányhoz való viszonyunkat még nem lehet teljes pontossággal meghatározni.

TÖMEGESEN SÜLLYESZTIK EL AZ ANGOL KERESKEDELMI HAJÓKAT

Berlinből jelentik: A vezéri főhadiszállás jelenti: A német tengeraltjárók az Anglia elleni harcok során az utóbbi időben sorozatosan szép sikereket arattak. A Fehér kapitány vezetése alatt álló egyik búvárnaszádunk jelentette, hogy az utóbbi időben 34.400 tonna ellenséges hajóteret süllyesztett el. Ezzel együtt ez a tengeraltjárónk eddig 85.000 regiszter tonna tartalmú ellenséges kereskedelmi hajóteret pusztított el. Egy másik tengeraltjárónk 21.000 tonna hajóteret, míg egy harmadik 31.100 tonna hajóteret süllyesztett el. Ez utóbbi 5 ellenséges kereskedelmi gőzöst lött ki egy erősen biztosított ellenséges hajókaravánból. Egyik gyorsjárátú naszádunk megtorpedózott egy 5500 és egy 6500

tonnás felfegyverzett angol gőzöst. Egy másik hajókaravánból sikerült kilőni egy 12.000 tonnás nagy tartályhajót és egy 8000 tonnás kereskedelmi hajót. Az egyik előző hajónknak sikerült megsemmisíteni a norvég partok közelében egy ellenséges tengeraltjárót. Légierőnk is sikeresen folytatták támadásaikat az angol partvidéken és ipartepeket, hadfelszerelési gyárakat és kikötői berendezéseket bombáztak. Zuhanó, harci repülőgépeink Anglia déli partjain hajókaravánok elleni támadások során 4 hajót süllyesztettek el és megrongáltak másik kilenc szállítóhajót. Az angol repülők ismét berepültek Hollandiába, Belgiumba és ezeken keresztül Észak-Németországba. Katonai pontokat nem támadtak meg, de megerősítetlen helyiségeket bombáztak és számos polgárembert megöltek. A légi harcok során hat ellenséges repülőgépet lelőtünk, egy ellenséges gépet pedig léghajárító ágyúink pusztítottak el. Két német gépet elvesztettünk.

HIVATALOS FRANCIA TILTAKOZÁS LONDONBAN

Londonból jelentik: Chambon londoni francia ügyvivő ma a külügyi hivatalban tiltakozó jegyzéket adott át az angol tengeri haderőnek a földközi-tengeri francia flotta ellen végrehajtott akciója miatt.

A fegyverek beszolgáltatása

A temesvári rendőrkvesztura közli a közönséggel, hogy az illetékes katonai hatóságok rendelkezése értelmében ma, szombaton és hétfőn, déli tizenkét óráig be kell nyújtani az összes fegyvereket és a hozzávaló löszert, valamint bármilyen robbanóanyagot, a fegyverengedélyekkel együtt. A fegyvereket és a löszert, valamint a fegyverengedélyeket a rendőrség 63. számú szobájában kell leadni. A tartalékos tisztek, a rendőrtisztek és detektívek, valamint az egyes intézmények és őrzővállalatok őrszemélyzete, ha a katonai hatóságoktól kapták a fegyverengedélyeket, nem adják le fegyvereiket és a muniációt. Eppen úgy nem kell leadni a vadászfegyvereket sem, amelyeknek tulajdonosai szabályszerű fegyvertartási engedéllyel rendelkeznek.

Magyar cáfolat egy állítólagos határcidentsről

Bucurestiből jelentik hivatalosan: Egyes külföldi rádióállomások arról adtak hírt, hogy Románia nyugati határan incidensek történtek volna, sőt összeütközésekre is sor került. Ezzel kapcsolatban a bucarestii rádió a következőket idézte:

A budapesti rádióállomás július 3-án 22 óra 40 perckor jelentette, hogy azok a hírek, amelyek csapatösszevonásokról és összeütközésekről szólnak a román-magyar határ mentén és amelyek a külföldön elterjedtek, a fantázia birodalmába tartoznak. E tendenciózus híreket azok terjesztik, akik a rend megzavarását akarják előidézni. A bucarestii rádió felhívta a közönséget, hogy ne adjon hitelt ezeknek a híreknek és őrizze meg hidegvérét.

Ugyancsak a bucarestii rádió idézte a budapesti rádióállomásnak a svájci Bund című lapban megjelent erről szóló cáfolatát.

A Tass Iroda cáfolata egy álhírről

Bucurestiből jelentik: A Tass szovjetügynökség közli, hogy a Daily Herald és a Daily Express jelentette, miszerint a moszkvai rádióállomás hülámhosszán július 2-án olyan titokzatos hírt közölt volna, mintha a román nép a vörös hadsereg segítségét kérte volna egy nyughafalom ellen, a melynek támadó századéka lenne Romániával szemben. A Tass ügynökség leszögezi, hogy ezek az angol lapokban megjelent álhírek nem egyebek, kivéve kitalálásokról.

Megkezdődött az előmérkőzés az Egyesült Államok elnöki állásáért

Az európai közvélemény a szokottnál is fokozottabb figyelemmel kíséri az Egyesült Államok elnökválasztási mozgalmait, mert úgy véli, hogy ha ismét Rooseveltt, vagy az ő demokrata pártjának jelöltjét választják meg, az egyet jelent a háborúba való beavatkozással, ha azonban republikánus jelölt győz, akkor a birodalom távol marad a háborútól. Van is ebben valamelyes igazság, de mégsem fedt teljesen a valóságot. Igaz ugyan, hogy Roosevelttel nyíltan kiáll Anglia mellett, hangsúlyozta mindig, hogy minden támogatást meg kell ugyan Angliának adni, de az Egyesült Államokat még sem szabad háborúba vinni. Ezzel szemben viszont a másik párt sem zárkózik el Anglia megsegítésétől.

einök személye dönti el, hanem hogy mily események következnek be. Nem látja-e későbbi tények hatása alatt Amerika érdekei veszélyeztetését, például a csendes óceáni gyarmati státuszuk megváltoztatásával, vagy gazdasági rendszere katasztrófáját az eddigi nemzetközi rendszer megbolygatásával?

Befolyásolják persze ezt az elhatározást érzelmi, vérségi — s mint Amerikában mondják; erkölcsi — szempontok is. Kérdés, hogy a propaganda segítségével mint reagál az elkövetkező eseményekre e nagy birodalom rendkívül érzékeny közvéleménye. Az elnök hatalmi köre ugyan óriási, a háború kérdésében azonban mit sem tehet az országgyűlés nélkül, az pedig a közvélemény hatása alatt áll sokkal inkább, mint bárhol másutt.

Az elnök nem mindenható

Az Egyesült Államok elnökének jogköre szélesebb, mint a legtöbb alkotmányos európai uralkodóé. Ő a haderő és flotta parancsnoka, ő köti a nemzetközi szerződéseket, ő nevezi ki a követeket, konzulokat, a legfőbb bíróság tagjait, a magasabb tisztviselőket, ő hívja össze az országgyűlést. Ő nevezi ki a minisztereket s azok csak neki felelősek, az országgyűlés tagjai még interpellációt sem intézhetnek a miniszterekhez (akiknek címe egyébként Amerikában államtitkár) s a miniszterek az országgyűlésen meg sem jelenhetnek. Az elnököt illeti a kegyelmezés joga s hozzájárulása nélkül nem emelkedhetnek törvényerőre a javaslatok.

E jogokkal szemben azonban a szenátus hozzájárulása szükséges a békekötéshez s a nemzetközi szerződés érvényéhez. Így a szenátus volt az, amely dezavualta Wilsont s nem hagyta jóvá az 1918-as békeszerződéseket, sem a Népszövetség statútumait, a háborúellenes joga viszont a kongresszusé. A magasabb állásokat az elnök a szenátus beleegyezésével tölti be. Ha pedig az országgyűlés az elnök vétője ellenére kétharmad többséggel újra megszavazza a javaslatot, az törvényerőre emelkedik. Végül a legfelsőbb bíróság — a Supreme Court — hatálytalanítja a törvényeket, elnöki intézkedéseket, ha úgy látja, hogy azok ellenkeznek az alkotmánnyal.

Hogy az elnök mennyire nem mindenható, ékes bizonyága annak, hogy nemcsak a Supreme Court semmisítette meg Roosevelttel több intézkedését, de nem egy ízben az országgyűlés utasította el több olyan törvény meghozását, amelynek megszavazását Rooseveltt kérte, sőt egy alkalommal az ellenzéki mozgalmat, egyik legbizalmasabb párhíve, Wheeler szenátor vezette ellene.

A pártokkal általában fűrészen állunk. A két párt — a demokrata és republikánus — inkább törvényellenes jelentőségű és bár van mélyreható programkülönbség a két párt „platformja” közt; az elválasztó határok mégis elmosódtak. Konzervatívok akadnak ugyanis jócskán a demokrata pártban is, mint ahogy találhatók szép számmal radikálisok a republikánus pártban és éppen úgy szerepelnek szélső beavatkozáspártiak a Rooseveltt ellenpártjában, mint benemavatkozás-pártiak az ő táborában.

„THE UNITED STATES IS THE BIGGEST BUSINESS OF THE WORLD”

Az elnököt négy évre választják. November első keddjén a 48 állam mindegyikében annyi elnök-választót (elektort) választanak, ahány képviselőt és szenátort küld az illető állam az országgyűlésre. Ezek az elektorok azonban ténylegesen nem szavaznak, hanem egyszerűen összeszámpálják, hogy a birodalom egész területén melyik párt mennyi elektor-mandátumot kapott. Ha egyik sem érte el a kétharmad többséget, akkor a képviselőház választ elnököt, a három legtöbb szavazatot nyert jelölt közül. E választásnál azonban minden államnak csak egy szavazata van, tehát a 100.000 lelki kisállamnak és a sokmillió nagyállamnak is.

Az elnökválasztás a következő év január 20-án folyik le és addig helyén marad a régi elnök, még ha megbukott is. Persze politikai illemből mítsem szokott tenni az új, még be nem iktatott elnök akaratát ellenére. Ha ugyanis az elnökjelölt elnyeri a kétharmad többséget, akkor már november első keddjén ténylegesen megválasztott elnöknek tekinthető. Az alkotmány értelmében az elnöknek legalább 35 évesnek kell lennie és megkivánják, hogy Amerikában született legyen és legalább 14 éve ott lakjon.

A polgárháború óta déli államból származó sohasem választottak meg. Eddig a legtöbb elnök angol származású volt, három skót (Wilson is), egy svájci német eredetű (Hoover) és a két Rooseveltt régi amerikai: holland család sarja.

A pártok a választás előtt kongresszuson állapodnak meg jelöltjük személyében. Ismétlem: igen nagy jelentőségű a beavatkozás szempontjából, hogy ki lesz az elnök, de ez egymaga nem dönti el mégsem a kérdést. Amerikában ugyanis valóság az, amit a képviselők és szenátorok hivatalos helyiségében kifüggesztett táblácska így hirdet: „The United States is the biggest business on the world. It has 131.000.000 stockholders”. Az Egyesült Államok a világ legnagyobb üzlete. 131.000.000 részvényese van. A nép a részvényes és azért választja az elnököt, hogy az jól vezesse a részvénytársaságot... K. A.

A nemzeti erők összefogása Franciaországban

Franciaországnak ma egy tekintetben van politikailag kedvezőbb helyzete, mint 1871-ben volt. Míg a porosz-francia háború után a jórészt meg nem szállott országban kavarogtak a kedélyek és sem Thiers, sem Gambetta nem voltak képesek az ország politikai jövőjére nézve a nemzetet azonos alapra hozni, ma Petain tábornagy a pártokon felülülő olyan tekintély, aki a nemzeti egységet kellő határozottsággal megteremtheti. Azt az aléltságot, amelybe a francia társadalom átmenetileg jutott, a politikai indifferenciát rövidesen felfogja rázni az az alkotmányreform, amelyre a legutóbbi hírek szerint már a jövő héten sor kerül. Amíg 1872-ben a királyság és a köztársasági alternatívája képezte a pártok közötti ütközőpontot, ma sokkal kisebbrendű kérdés felett kell a francia alkotmányos nemzetgyűlésnek döntenie: a parlamenti rendszer megváltoztatása felett. Új legyen-e, vagy a régi annak a Franciaországnak az alkotmánya, amely ma ezer sebet gyógyítva, letépertségéből felocsudva ismét részt fog kérni annak a földrésznek történetében, amelynek fejlődése a francia nemzet elhatározásainak elválaszthatatlan függvénye volt.

Petaint tábornagy nemzeti egységet akar és ennek parlamentáris megteremtésénél elsősorban a létező kamara és szenátus tagjainhoz fordul. Vajjon az a politikailag annyira szövevényes, kifinomult és a liberálisizmus kenyerén felnevelt parlamentnek lesz-e megfelelő önmegtartóztatása ahhoz, hogy a valóság képét meglátnassza? Tudjuk, hogy ezt a parlament nagyban hibás abban, hogy pártfrakciókra oszolva, a kormányoknak adott bizalommal politikai játékot folytatott és ezzel azt eredményezte, hogy Franciaország egységes és folytatolagos kormányzat hiányában, évről-évre vesztett belső ellenállási képességéből. Mégis Lebrun elnök és Petaint tábornagy alkotmányos szellemben folyamodnak ahhoz az expedienshöz, hogy a parlament döntsön az ország jövőjéről. Valószínű azonban, hogy a kísérlet sikertelensége esetén is haladni fognak az újjáélesztés útján.

A francia élet túlnyújtta a politikai pártokat. A világháború után az abszolút győzelem tudata még nagyrájbán lehető politikai létförmát tudott teremteni, de a visszaesés nem késett és a pártusák nyomán beállott az a vis inertia, amelyet Mussolini saját hazájában kelendő időben felfedezett, de amelyet a kifinomult, francia politikai ösztön nem akart és nem tudott legyűrni. Így jutott vissza a francia történelem a compaigne-i erdőbe és a nép minden gazdagságánál többet érő tapasztalatok birtokába. Ezeknek a tapasztalatoknak érvényesítése az 1875. évi alkotmány megdöntése nélkül lehetetlennek látszik. A 75 év óta választások, elnökjelölések, pártkérdések lázában vivotó közéletnek a fejlődés szilárdabb alapjait kell megteremteni. Olyan alapot, amelyre át lehet ültetni a francia forradalom nagy eszméit és a jelenkor szociális követelményeinek nyomán keletkezett eiveket.

Az a hármast elv, amely a július 14-i barrikádokról felszállva Európa levegőjét emberöltőkön át betöltötte, azok az eszmék nem elmentétesek a részeseül reformmal. A korporációs parlament éppen úgy a népakarat összetétele, mint a pártparlament, azzal a különbséggel, hogy az akarat megnyilvánulását szorosabb kapcsolatba hozzák az egyén gazdasági érdekével és elhelyezkedésével. A gazdasági fejlődés szükségszerűen elnyomja a politikai filozófiát, amely azon a téveszmén vezette a fonalat, hogy a legkisebb bourgeois is döntő szóval bír az államélet irányításában. A korporációs rendszer ezzel szemben az egyént a maga életérdekeibe helyezi anélkül, hogy a citoyent megillető jogokat elvonná. Petaint tábornagy nem akarja sújtani azt a harmadik rendet, amely másfél száz esztendő óta dicsőségben és gyászban egy volt Franciaországgal, de keresi a nemzeti erők összefogását eredményező formát. A francia alkotmány módosításról szóló hírbe ennél többet nem lehet és nem szabad belemagyarázni. A jelek arra mutatnak, hogy gyors cselekvéssel az alkotmánymódosítás keresztülvihető.

A CAPITOL-ban

Ha a lányok megnőnek

Deanna Durbin

Az Apollo-ban

Egy anya drámai küzdelme gyermeke boldogságáért.

A kegyes hazugság

Főszerepekben: HILDE KRAHL - E. v. Klippstein - Otto Gebühr

A német csoda titka

Mivel magyarázható a páratlanul gyors előnyomulás. Ufások és zuhanó-bombázók bámulatos teljesítménye

A német hadsereg bámulatosan gyors franciaországi előnyomulása során számos olyan akadályt állott szemben, amelyek ennyire fontos lektüszését néhány hét előtt még azok sem bírták elképzelni, akik különben rendületlenül bíztak e kitűnő hadigépezet pontos működésében és hatályos voltában. A most beérkező német lapok helyszínen készült, lelkiismeretes haditudósításai világosságot derítenek erre a körülményre is.

A „WEYGAND-VONAL” NEM ALLHATOTT ELLEN

Észak-Franciaország eleste után a szövetségesek főképp abban reménykedtek, hogy az Aisne—Somme folyók természetes akadályvonalán felépülő Weygand-védelmi körzet feltartoztatja a további német előnyomulást és megvédi Páris. A Neues Wiener Tagblatt kiküldött munkatársa, von Horstenau vezérőrnagy, aki nyomon követte a győzelmes német hadsereget egészen Párisig, leírja, miből állott tulajdonképpen ez a sebten épített erődítmény-rendszer. Főtámaszpontjaivá a sűrűn lakott vidék falvainak utcáit és házaikat alakították át a franciák. Hihetetlen, mennyi lörés, gépfegyverfészek, tankakadály várt a támadókra. A védelmi hálóba bevont községek mögött a francia nehéz tüzérség vonult fel. Az erők szélén, az elszigetelt pagonyokban, a hullámos talaj vízmosásaiban és mélyedéseiben, a lejtőkön és dombtetőkön újabb és újabb rohamcsapat-fészek ágyazódtak be.

Az ellenállás e sejtrendszerű szövevényét a németek elsősorban bevált fegyvernemekkel: a zuhanóbombázókkal és a páncélkocsikkal küszalták össze. Minthogy azonban az ellenség — különösen a folyópartokon — szívesen védekezett, gyakran heves közelharcra került a He. A tehát az Aisne—Somme-vonal és Páris közötti harcok nem is tartoztak a hadjárat könnyebb részéhez, összefoglalólag mégis meg lehet állapítani, hogy a francia közvéleményt tudatosan, vagy talán tudatlanságuk folytán, súlyosan félrevezették mindazok, akik a Weygand-övezet átöröklhetlenségét hirdették. Egyszermindenkorra bebizonyosodott, hogy az ilyen földmunkák alapuló hevenyészett erődítmény nem komoly akadály olyan elsőrendű vezetett, erős, villámgyorsan mozgó hadsereg számára, mint a német.

ÁTKELÉS A RAJNAN

A másik haditény, ami világszerte meglepetést keletkezett: a németek rajnai átkelése. A Völkischer Beobachter egyik haditudósítója: Detig, aki a Limburgból meginduló támadás szem- és fültanuja volt, erre is feleletet ad. Szerinte a bámulatos teljesítmény elsősorban a német utászok hősiességének köszönhető, akik rohamcsapatjaikban az ellenséges erődök, tüzérség és gyalogság pergőtüzében ketek át a Rajnan néhány óra alatt már a legsúlyosabb páncélkocsik átkelésére alkalmas pontonhidat építettek, úgy Limburg előtt, mint valamivel távolabb, a mocsaras Ill folyón is. Így történhetett, hogy a német támadó oszlopok éle két nap alatt, június 17-én már elérte Colmár városát.

Mialatt elől tovább dúlt a harc, amely tudvalevőleg csak néhány órára lassíthatta meg a diadalmas előnyomulást, a haditudósító rövid sőt tett abban a francia erődítményvonalban, amely Limburggal szemben terült el. A kettős dróttakadály között keskeny út vezetett egy óriási betonerdőhöz. Lőrésain még füst gomolygott ki, mialatt tetején már német léghárító üteg helyezkedett el a hátvéd védelmére.

Az erőd állapota minden méltatlanságnál ékebben bizonyítja, milyen hősiességgel folytatótt itt az a rohamcsapat, amely bevette. Mátternyi vastag betonhomlokzatát egy letálat, mintegy két méter szélességben, porrá zúzta. A széthullott lépcsőfokok közül vasrudak meredeztek elő, elgömbítve, mintha drótból lettek volna. A három centiméter vastag, belső oldalán csavarokkal ellátott vasajtó szilánkokra szaggatta egy nagy adag robbanótöltés. Bent szétroncsolt telefonvezetékek, átluggatott szellőztetőkészülékek, beomlott közfalak romhalmaza fogadta a látogatókat. (A szomszéd helyiségben löszraktár repült a levegőbe.) A keménypapírként behajlított acéltű réssein át esőcsöpek hullottak le; még oly forróak voltak, hogy megégettek az érdeklődők aljuk tartott kezét. Az erőd belseje 30 óra hosszat égett; az áttűzsedett be-

ton még akkor is perzselt, amikor a haditudósító ott járt.

Ez volt az erőd tulajdonképpen páncéltornya. Innen hosszabb folyosón át a földalatti „lakozókabákba” lehetett jutni, amelyek sértetlenül maradtak. Két konyha nyílt egymásba, a megfelelő készletekkel és felszereléssel. A sarokban két nagy tüzehely állott. A behatólok fehér kenyeret, konzerveket, bort, nyershúst és plékannákban tejet találtak, amely közben megsavanyodott. Amikor pedig egy átellenes emelkedő folyosón az erőd mögött kijutottak a szabadba, a fák között, kifeszített drótokon, ott látták csingeni az elmenekült francia legénység legutolsó nagymosásának tanubizonyosságait: ingek, alsónadrágok himbálództak színes egymásutánban a szélben.

HOGYAN TÖRTEK ÁT A MAGINOT-VONALAT

A harmadik, talán legkiemelkedőbb és legváratlanabb fegyvertényről: a Maginot-vonal áttöréséről ugyancsak a Völkischer Beobachter két haditudósítója: Amphlett és Urbanek számol be. Jóformán harc közben irt, az izgalom feszültségét visszatükröző cikkeik kiemelik, hogy ezen a részen — Ellweiler, Leyweiler, Gross-Tännchen környékén — az áttörés egyáltalán nem volt gyerekeké. Az erődítmény-tervezők leleményesen és gondosan építették meg. A mocsaras, hínáros talaj egyik kiemelkedő pontjáról mintegy húsz hatalmas betonerdőt lehet aránylag kis körzetben megszámlálni; mind egyikük ágyúkkal és gépfegyverekkel volt tele. Ha a hajnalban megkezdett támadás alig 72 óra alatt megis végzett az erődítménnyel, ez — e tekintetben a páratlanul heves tüzérségi előkészítéstől, amely mellett eitörpülnek a világháború pergőtüzei — elsősorban a német zuhanó-bombázók, a „Stukák” tömeges harcbevételének tulajdonítható. Órákon át zuhogtak le a magasból a rendkívül hatásos robbanóanyagot töltött bombák és gánátok. Egyik erőd a másik után omlott össze, láng, füst és füstököt dörrenések között. A Stukák támadó-hullámai után jöttek az utászok, majd a gyalogság, amely elkészített keztusában törte le az ellenállás maradványait.

A lörések mellett francia „poiluk” heverték egymás hegyén-hátán; a mellettük lerogyott két közlegény lengyel egyenruhát viselt.

Ha az erődön áttörése után a támadók nyomban folytathatták előnyomulásukat, még inkább megzavarva a hátráló ellenséget, ennek magyarázata, hogy a könnyű léghárító-ütegeket az élen járó rohamcsapatokhoz osztották be. Az ágyúk így közvetlen közelből, hathatósan támogatották a géppisztolyokkal és kézigránáttal küzdő gyalogságot. Egy-egy újabb támadóhullám előretépet és a nyílt terepen való, legyezőszerű szétterjesztése alig vett 30 percnél több időt igénybe. Így történhetett meg az a különös eset, hogy a léghárító ágyúk legénysége nemcsak hogy részt vett a mozgó háborúban, nemcsak mint „könnyű tüzérség” dolgozott a rohamzó gyalogsági oszlopok közepén, hanem foglyokat is ejtett!

A cukorhiány a kereskedők érdektüteleit is foglalkoztatja

Részletesen foglalkozunk a kereskedők azon panaszával, hogy nem kapnak olyan mennyiségben cukrot, amely elegendő volna a közönség igényeinek a kielégítésére. A cukorelosztás körül jelentkezett zavarok odavezettek, hogy egyes kereskedőket meg is gyantusítottak és azt állították róluk, hogy bár van megfelelő cukorkészletük raktáron, mégsem adnak a vásárló közönségnek, hanem üzérkednek a cukorral. Mivel több kereskedőnek kellemetlensége volt, amint azt tegnap szintén megírtuk, ezért a temesvári Kereskedők Egyesülete és a temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége a piaci helyzet alapos tanulmányozása után jegyzőkönyvet foglalta megállapításait és ezt a jegyzőkönyvet tegnap átnyújtotta a királyi helytartóságon, a városi polgármesteri hivatalban és a kereskedelmi és iparkamara elnökének. Ebben a jegy-

Hajhullás
ellen
Petrol egger

A beszarábiai menekültek részére lelkesen folyik a gyűjtés

A beszarábiai menekültek segélyezésére Temesvárot megindult gyűjtés első napi eredménye tekintélyes összeget juttatott a menekülteknek. Már az első napon sokan fizették be adományaikat a helytartóság kulturális ügyosztályánál. Példát mutató módon kivették részüket az adományozásból Marta Alexandru dr. királyi helytartó és Baran Coriolan dr. főpolgármester, akik egyenkint tízezer leit adtak a menekültek segélyezésére. Tízezer leit adtak erre a célra a Nemzeti Bank temesvári fiókjának tisztviselői is. Egyenkint tízezer leit adományoztak még a Gyapjúipar, a Firul Románese, az Általános Hitelbank és Morariu Alexandru dr. közjegyző. A Temesvári Bank huszonötezer leit, a jogosított könyvelők testülete háromezer leit adományoztak. A temesvári Nemzeti Gárda gyűjtésének első napi eredménye 44.941 leit volt. A gyűjtés eddigi eredménye 151.441 leit tesz ki.

Hamar György református lelkes utolsó utja

A református papság, a hívek és a magyar közönség őszinte részvétele mellett helyezték örök nyugalomra Hamar György nyugalmazott újszentesi református lelkes földi maradványait az ottani temetőben. A koporsót délelőtt a lakásból az újszentesi református templomba szállították és ott ravatalozták fel. A hívek nagy tömegben járultak szeretettel elkészült koporsójához és bensőséges imát mondtak. A gyászszertartás délután négy órakor kezdődött a templomban, amely megtelt az újszentesi és temesvári gyászolók sokaságával. Először Nits István újkisodai református lelkes mondott bensőséges és áhitatos imádságot a holttest fölött, majd Debreczeni István temesvári vezető lelkes mélyen megható prédikációt tartott. Ezután a sir felett Sós Lajos lugosi segédlelkész, aki ezidő szerint az újszentesi református egyháznak felügyelő lelkeséje, végezte a szertartást, utána pedig Dékány János újszentesi presbiter az ottani presbitérium nevében búcsúzott el az elhunyt lelkesztől, aki évtizedeken át volt a hívek gondos lelki atyja. Végül Bokor Sándor újkisodai lelkes a bánásgy református egyházmegye lelkesi kara nevében mondott megindító búcsúbeszédet. A koporsót ezután lebocsátották a sírba.

zökönyvben az érdektütelek leszövegzik, hogy a gyümölcsbefőzési időnyben fokozottabb kereslet mutatkozik a cukor iránt és a kereskedők az igények kielégítésére szilkséges cukormennyiséget valóban nem kaptak meg. Ennek oka a jegyzőkönyv szerint az, hogy a cukorközpont és a cukorgyárak a kereskedők rendeléseit csak részben elégítették ki. Ilyen helyzetben a kereskedő korlátozott mennyiségben lévő cukorkészletét néhány óra alatt eladta és a nap legnagyobb részében saját hibáján kívül cukor nélkül maradt. Erre való tekintettel a temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége az említett hatóságoknál előterjesztést tett, hogy az ilyen esetekben ne alkalmazzák az árellemzőési törvény 22. szakaszának azon intézkedését, amely szerint a megfelelő ártékületet nem tartó kereskedőket megbüntetik.

Beszédes számok

A két világháború vesztesége emberben és anyagban

1914—1918 volt a világtörténelem legnagyobb háborúja. 29 antant-ország állt szemben a 4 központi hatalommal. A háború kezdetén Ausztria-Magyarország és Németország 118 millió lakosának kellett felvenni a küzdelmet az antant-államok 277 millió fehér és 423 millió színes lakosával. A központi hatalmak összesen 25 millió fegyverbe szállított katonájuk az antant 45 millió katonájával harcolt.

A német birodalom 1914—1918-ban 1.850.000 halottat, 5.686.937 sebesültet veszített, 993.775 német katona került hadifogságba, ezek közül 55.889-ét azt jelentették, hogy a hadifogságban meghalt, mivel azonban 97.385 hadifogoly nem tért vissza, feltételezhető, hogy ezek legnagyobb része szintén elpusztult.

Németországban 1914—1918-ban összesen 2 millió 520.000 hadifogolyt őriztek (535.411 francia, 185.329 angol, 1.434.529 orosz, 147.986 román, 133 ezer olasz, 46.019 belga, 28.746 szerb, 7107 portugál, 2437 amerikai 101 japán és 5 montenegrói). Németország összesen 13.787.000 férfit szolgált fegyverbe. Midőn 1918 márc. 21-én a franciaországi nagy csata Arras és La Fère közt 75 km-es fronton megkezdődött, a németeknek 4,8 millió katonája volt, ezekből 139.821 tiszt és 3.514.889 fő nyugaton harcolt, 192 hadosztályba alakulva. Az utolsó nagy offenzívát 30 hadosztály kezdte meg, végül is 90 hadosztály vett benne részt, 950 könnyű, 710 nehéz és 53 legnehezebb üteggel.

A mostani háborúban másként alakul a helyzet. Miután a németek Lengyelországot 18 nap alatt elfoglalták, csak az angolokkal és franciákkal álltak már szemben. Veszteségük a lengyel hadjáratban a hivatalos jelentések szerint (10.572 halott, 30.322 sebesült, 3405 fő eltűnt), összesen 44 ezer ember volt.

A francia hadsereg hadilátványát összesen 5—6 millió főre kell becsülnünk, melyhez még 1,5 millió színes katona számítandó. Igaz, hogy ezek egy része Szíriában és Afrikában maradt. Azonban a franciák a fenti létszámokat nem érték el; a 8 hónapi télenségi időtartama alatt igen sok, főleg idősebb embert szabadságot kaptak. Az angol hadsereg átszervezés alatt áll. 1940 áprilisában kb. 10 hadosztály állt francia földön, legfeljebb 400.000 főnyi összlétszámmal.

Május 10-én a németek meglepően indították meg nagy offenzívájukat, 5 nappal később a holland, 18 nap múlva a belga és a 25-ik napon az angol expedíciós hadsereg nem szerepelt már mint katonai tényező, a francia hadsereg pedig már erősen meg volt tépázva. Az 1940-i német június offenzívát az eddigi jelentések szerint eleinte állítólag csak 56 gyalog és páncélos hadosztály kezdte volna meg, erős légi kötelékektől támogatva.

1940 június 5—15 között 250.000, június 16-án ismét 200.000, június 22-én pedig 500.000 francia katona esett hadifogságba, úgyhogy a németek kezében lévő hadifogolyk összlétszáma kb. 2 millió emberre tehető, s mennyi még a halott, sebesült és a tengerbe fulladt katona.

Pontos jelentéseket még nem adtak ki, de a

A bíróságok nyári szünete július közepén kezdődik

Július 15-én kezdődik a bíróságok nyári szünete, amely szeptember 15-ig tart. Úgy a temesvári törvényszék, mint az ítélőtábla már kijelölte a szüneti tanácsokat, amelyek a nyári szünetben a fontos ügyeket tárgyalják. Az ítélőtábla szüneti tanácsának elnöke Apostoiescu Vasile, míg a tanács tagjai Pop Eugen dr., Antoniu Mircea, Voinea Petru, Barbat Nicolae, Poparian Alexandru és Eniu Alexandru tábíabírók. Ez a tanács hetenkint háromszor, kedden, szerdán és csütörtökön tart tárgyalást. A törvényszéknél két szüneti tanács fog működni. A július 15 és augusztus 14 közötti időben a szüneti tanácsok elnökei Fenesan Eugen, a harmadik tanács elnöke és Stroescu Pavel az első tanács elnöke. A szavazóbírók a következők: Micu Arsenia, Matei Nicolae, Tigoianu Dumitru, Imbroane Brutus és Budescu Petru dr. Augusztus 15-től a nyári szünet befejezéséig Vioreanu Ioan, a második tanács elnöke és Georgescu Valcea Alexandru a negyedik tanács elnöke vezetésével működnek a szüneti tanácsok, amelyeknek tagjai a következő bírók: Catalina Traian, Oniga Ioan, Imbroane Brutus, Baluti Ioan és Popa Octavian. A törvényszéki szüneti tanácsok is hetenkint három napon tartanak tárgyalásokat.

németek mintegy 80 ellenséges hadosztály felmorzsolásáról számolnak be, azok anyagát, azonkívül természetesen nehéz tüzérséget, autós oszlopokat, sítódíket, hadifogatókat, tábori konyhát stb. zsákmányolva. A zsákmány nagyságát még megközelítőleg sem lehet felbecsülni.

Május 10—június 3-ig a szövetségeseknek több mint 3500 repülőgépe pusztult el; ezzel szemben a németek május 10—június 3 közt 432 gép elvesztéséről számolnak be.

Ezzel szemben az 1914—1918. év egész tartama alatt a németek 3200, az antant-hatalmak 8400 repülőgépet veszítettek. Az elmúlt világháborúban az első nagy légi ütközet 1917-ben Flandria fölött zajlott le; összesen 100 gép vett benne részt. Ellenben 1918 szeptember 11-én St. Michelnél az amerikaiak első nagy támadásánál a szövetségesek már 1200 repülőgépet vetettek be. Május 10-től június 1-ig a német jelentések szerint veszteségük: 10.252 halott, 42.523 sebesült, 3463 eltűnt.

Csak júniusig rendelkezünk félig-meddig megbízható számokkal s így csak bizonyos korlátok között lehet összehasonlításokat tenni a világháborúval. Érdekes azonban megállapítani, hogy míg most

A francia Kálvária tragikus útja

Megrázó tudósítás páncélkocsik, parasztszekerek, katonák és menekülők zürzavaráról az összeomló front mögött

Londonból írják: A Franciaországból visszatért angol újságírók az utóbbi napokban drámai tudósításokat közöltek lapjaikban a katonailag felbomlott Franciaország polgári lakosságának helyzetéről. Ezek a tudósítások, ha nem is teljes, de megközelítő képet adnak arról a kálváriáról, amelyet az utóbbi hetekben a francia nép megjárta és egyben rámutatnak a katonai felbomlás bizonyos okaira is.

Dél- és Nyugat-Franciaországban a francia katonaság felvonulását lehetetlenné tette a menekültek óriási tömege.

MENEKÜLŐK A PYRENEUSOKBAN

Észak- és Kelet-Franciaországból, valamint a nyugati kikötővárosokból ezrével özönlött a lakosság dél felé. Dél-Franciaország megdöbbenve tehetetlenül szemlélte a menekültek fenyegető áradatát. Dél-Franciaország egy évvel ezelőtt már átélte egy menekült inváziót. Akkor a port-boui és perthusi határállomásokon zsúfolódott a spanyol köztársaság menekültjeinek sokezerényi tömege. Akkor fölüeny francia csendőrök patlogó vezényszavai hangzottak a zokogó asszonyok, lejtésű spanyol gyermekek tömegében, ma pedig francia jajsavakolt hangosak a Pyreneusok falvai és országútjai. Hol vannak a tavalyi prefektusok, akik mérgeesen irányították taborukba a spanyol menekülteket, hogy a városokat és falvakat megkíméljék az inváziótól. Hol vannak a fölüeny csendőrök, hol a francia közigazgatás, hogy némi rendet teremtsen katonák és civilek, ágyúk és taligák bénító zürzavarában.

Az angol újságírók szerint a francia frontok gyors összeomlásának egyik oka az is, hogy az utánpótlás megakadt, mert az utakat elzárastották a menekültek milliós seregei.

Az egyik újságíró Párisból Bordeauxig egy menekültvonaton utazott. Páris elfoglalása előtt néhány nappal a vasúti forgalom már megszakadt a fővárossal, mert a német repülő bombái löknretették a vasútvonalakat. Az angol újságíró az egyik utolsó vonattal hagyta el Páris.

SZIVSZAGGATÓ JELENETEK

A vonaton szivszaggató jelenetek játszódtak le. Családtagok keresték egymást. Párisból előcsorban az asszonyokat és gyermekeket „evakuálták”. A férfiak a peronon maradtak, mert nem jutott hely számukra a vonaton. Sok asszonyt erőszakkal kellett beteszkojni a vonatba, mert nem akart megválni férjétől. Mint a súlylyedő hajó, olyan képet nyújtott a St. Lazaire-pályaudvar. Nagy bórönddel nem engedték az utasokat felszállni, mert a podgyasztartókban nem volt hely és a folyosókon minden talpalattnyi helyre szüksége volt a menekülteknek. Sok bórönd hevert gazdátlanul a peronokon. A hullámzó, síró, vagy néma fájdalomtól marcangolt férfiak, asszonyok tömege nem törődött a gazdátlan bóröndökkel. Megfigyelhették, hogy a

Száz év óta bevált

J. Pserhofer pilula

elhájasodás, székrekedés és egyéb emésztési zavarok ellen
Ügyeljen az eredeti csomagolásra!

a 2. világháborúban a Somme-menti csata aránylag gyorsan zajlott le — a veszteségek ugyan még nem ismeretesek —, addig 1916-ban a hírhedt Somme-menti „Material Schlacht”-ban, amely június 24-től november 26-ig tartott, a támadó antantcsapatok kerekén 700.000, a védekező németek 500.000 embert veszítettek.

1918 tavaszán, a 17 napig tartó (március 21-től április 5-ig) híres „nagy” franciaországi csatában — mely ismét a mozgó hadjárat jegyében zajlott le 3 évi állásarcok után — a németek 35.100 halottat, 180.000 sebesültet veszítettek, 22.600 ember pedig eltűnt. Ebben az utolsó nagy offenzívában, mely a 17-ik nap után megakadt, a németek 24.848-al több halottat, 137.477-tel több sebesültet veszítettek és 14.137-tel volt nagyobb az eltűntek száma mint a mostani legutóbbi nagy megsemmisítő csatában, melyben 26 nap alatt a szövetségesek hadseregeinek javát felőrölték.

Ezek a számok a német hadvezetés kiválóságának és fölüenyének legjobb bizonyítékai. S. I.

bóröndök közül egyet sem vittek el illetéktelenek. Valószínű, hogy a bóröndöket csak az utolsó vonat indulása után szedték össze a hordárok és elraktározták arra az időre, amikor gazdáik kiválthatják a ruhatárból...

A MENEKÜLTVONAT

A menekültvonatra egy nékül fel lehetett szállni. A pénztár már zárva volt, kalauz Bordeauxig nem érdeklődött a jegyek iránt. Noha minden koesi szüfólásig tele volt, nézeteltérés, veszekedés nem fordult elő az utasok között. Az járt legjobban, aki a folyosók padlóján jutott ülőhelyhez. Itt mégsem kellett úgy szorongania, mint a fülkékben. Néhányan vállalkoztak az önkéntes rendező szerepére. Az első osztályban kifűrtettek néhány fülkét, az öt-tíz éves gyermekeket összegyűjtötték és ezekben a fülkékben helyezték el őket.

Estétől másnap délig tartott az egyébként hatórás út Bordeaux-ig. Ha a pálya szabad volt, megállás nélkül rohant a vonat, de gyakran nyílt pályán órákat vesztettek. Hajnalban az országúton végeláthatatlan karavánok meneteltek Nyugat felé a polgári menekültek, kelet felé a katonaság. Az ágyúk, tankok néha beleakadtak a roskadásig zsúfolt targoncákba, ilyenkor mind a két oldalon megtorpant a menet, amíg a katonák rendet nem csináltak. A szekereken szekrények, bútorok, ágyművek, rajta öreg asszonyok, férfiak és gyermekek. A mezőkön háziállatokat hajtottak, a túlterhelt szekerek előtt olykor megingott egy-egy ló és ismét megakadt a karaván. A menekültek nélfeszítették vállukat a kocsinak és így segítettek a megroggyant lábú lovaknak.

Luxusautók, teherautók is lépésben haladhattak csak a végtelen karaván sorában. A párisi menekültvonat síró asszonyutasai kendőket lobogtattak sorstársaik felé.

Bordeauxban megretten hivatalnokok tanácsatanul fogadták a kimerült menekültszállítmányt. Sem magánházban, sem szállodában nem volt már hely. Az utasok a várótermek padlóján, a pályaudvar folyosóin ütöttek tanyát...

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGALATA:

Szombaton, július 6-án a következő gyógyszer-tárák tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárostan az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszer-tár.

Gyárvárostan a 3 August úton levő Löw gyógyszer-tár és a Petru Maior téren levő Meisner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárostan a Lahovary téren levő Cristea gyógyszer-tár.

Józsefvárostan a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28—10 és este 10 óra után: 28—15

Sok ezer hold föld áll még víz alatt a Bánságban

A néhány napig tartó derűs és szép idő enyhítette az árvízveszélyt, de még nem oldotta meg a sok helyen összegyűlt víz levezetésének problémáját. Sava Ioan mérnök, a vizszabályozási hivatal vezetőjének kijelentése szerint az Aranka-csatornával alig változott a helyzet. A Tisza vize egyre emelkedik és ezért Jugoszláviában még mindig nem nyitották fel a zsilipet, amely az Aranka szabad lefolyását biztosítja. Az Aranka árterülete Romániában 93.000 holdra terjed és ebből különösen Valkánynál nagy terület tényleg víz alá került. Ezen a helyen tízezer hold földet öntött el az áradat és bár a víz azóta visszahúzódott, ártársórló már nem lehet szó. A terület egy része megművelhetlen maradt, másik részéből pedig a víz kimosta a vetést. Vannak más helyek is, ahol az összegyűlt víz még nem folyt le. Így Obessenyő, Nagyszentmiklós és Lovrin határában közel tízezer hold föld van még víz alatt.

— **Bucurestiben tilos a zene és a tánc.** Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrfőkapitány közli a belügyminisztérium rendelkezését, mely szerint tilos az úgynevezett nyári nyitott mulatóhelyeken a szórakozás, de tilos zárt helyiségekben is a tánc és a zene.

— **Fél kilenc órákor zárnak a fővárosi bodegák.** Bucurestiből jelentik: A katonai parancsnokság elrendelte, hogy a bodegákat és a kormákat este fél 9 órákor zárják be, a többi helyiségekben az eloirás szerint este 11 óráig lehet tartózkodni.

— **A külföldi németek jó állampolgárok.** Bucurestiből jelentik: A bucurestii rádióállomás közli a Dunarea német rádióadó következő híradását a külföldön élő németek szövetségének 60 éves jubileumi gyűléséről, amelyet Bécsben tartottak a délkelet-európai németseg képviselőinek részvételével. Ezen a gyűlésen megvitatták a külföldön élő németek oktatásiügyi problémáit és azokat a kulturális összeköttetéseket, melyek a külföldi németeket a birodalmival összefűzik. Olyan értelmű határozatot hoztak, hogy a német birodalmi polgár nem tevesztendő össze azzal a külföldi német kisebbséggel, amely más állam fennhatósága alatt áll, mert ez utóbbit annak az államnak hű és odaadó alattvalójának kell lennie, ahol él és a hoi a legteljesebb munkaszabadságot és kulturális népi fejlődési lehetőséget biztosítja.

— **A magyar igazságügyminiszter Belgrádban.** Budapestről jelentik: Radochay László dr. magyar igazságügyminiszter felesége és kísérete társaságában ma reggel 9 órákor megérkezett Belgrádba, hogy visszaadja Markovics László dr. jugoszláv igazságügyminiszter tavasszal tett budapesti látogatását. A magyar igazságügyminisztert a fővárosban ünnepi fogadtatásban részesítették. A pályaudvaron megjelent az igazságügyminiszter, a minisztérium főbb tisztviselői, a legfelsőbb bíróság vezetői, számos közéleti előkelőség és a belgrádi magyar követ a követség személyzetével. Megérkezése után Radochay Lászlót az udvari váróterembe vezették, ahol a jugoszláv igazságügyminiszter bemutatatta a magyar miniszternek a fogadására megjelent előkelőségeket. Ezután a szerb király szállodában levő lakására hajtatott. A magyar miniszter és kísérete két napig tartózkodik a jugoszláv fővárosban.

— **Forgalmi baleset.** A gyepmesteri telep egyik kocsija a gyárvasósi Stefan cel Mare úton elütötte Szikora Mária harmincyolc éves medvesi asszonyt, aki belső sérüléseket szenvedett. A mentők kórházba szállították.

— **A Déli Hírlap szegényalapja javára ismeretlen adakozó Szent Antal nevében száz lelt adományozott.**

(—) **Magyar püspök találta fel az ejtőernyőt.** A most folyó világháború egyik legsikeresebb fegyverét, az ejtőernyőt, mint ezt a Tolnai Világlapja legújabb száma kimutatja, Verancsics Faustus eszterházi püspök találta fel több, mint 300 évvel ezelőtt. Egy másik fontos háborús eszköztől, a tankról is részletes, jól illusztrált leírást közöl a népszerű képeslap. Ezenkívül térképben mutatja be az angol gyarmatbirodalmat és eredeti fényképekben a fegyverszüneti tárgyalások színhelyét és résztvevőit. Pompás tárcacikket közöl Márai Sándor, Tápay-Szabó László, Karinyth Frigyes és más neves írók tollából. Természetes és orvostudományi cikkein kívül közel száz riportképeken ismerteti a legfrissebb magyar és külföldi eseményeket, rejtvényrovata pedig mindenkor kedvenc vendége a magyar családnak.

— **SZEPLŐS, FOLTOS, KIÜTÉSEK, pattanásos, ráncos, mítesseres arcból, bársonysima, tiszta, üde, rózsás, tetszetős, vonzó s szép lesz a Géniusz arckrém használatától.** Egy tégyel esteli, vagy nappali arckrém 50 lei. Géniusz puder 45 lei, Géniusz szappan 25 lei. Készíti és póstan szétküldi utánvétellel FÖLDES gyógyszerár Arad. Levelezőlapon megrendelhető.

(—) **Hogy nyaralnak a pesti színésznők?** Erről közöl érdekes képekkel illusztrált cikket a Délibáb színházi hetilap legújabb száma. Színházi beszámoló, kulisszámögötti pletykák, színes riportok, kiváló magyar írók érdekes elbeszélései, divat szépségápolás, gazdag filmrovat, humor, keresztrefejtény és iökéletes képes heti rádióműsor, valamint több, mint félszáz szebbnél szebb kép teszük páratlanul népszerűvé a legolcsóbb színházi képes hetilapot.

(—) **Sohasem tudhatod, ki hallgat ki.**

(—) **Az élelmezési csh tagjai belépnek a Nemzet Partjába.** A temesi közéleti csh-ekhez tartozó munkaadó iparosok cégvezetőségi ülést tartottak és ezen egyhangúlag elhatározták, hogy a csh-hez tartozó és a királyi helytartóság területén működő összes élelmezési munkaadó iparosok lelkesedéssel belépnek a Nemzet Partjába.

(—) **Késést szenved a trolleybus-forgalom.** A régóta tervezett trolleybus-forgalomnak, a tervek szerint már az idén meg kellett volna indulnia. Miklósi Cornel dr. a városi villanyművek igazgatójának kijelentése szerint azonban csak a jövő évben fogják a trolleybuszokat forgalomba állítani. Ettől függetlenül azonban a szükséges vonalakat elkészítik. A józsefvárosi pályától az állomásig, a piarista liceumtól a püspök-hídon keresztül az erzsébetvárosi Lahovary-terig már felállítják a vezetékét tartó oszlopokat.

(—) **Az országörök emlékünnepe.** A temesvári országörök a kereskedelmi líceumban nagy szabású ünnepséget rendeztek Beszarábia és Bukovina emlékére. Az ünnepi beszédet Nedelcu Constantin, tartományi országörparancsnok mondotta és mélyszéges megilletődés hangján emlékezett meg arról a nagy értékről, amelyet Beszarábia és Bukovina minden időben Románia számára jelentett. Kifejező módon esztelte Bukovina festői szépségét és Beszarábia aratás előtt álló földjét, amelyek Románia számára felejtethetetlenek maradnak. A hazafias ünnepség a nemzeti himnusszal és egy imádsággal ért véget.

(—) **A Viribus Unitus asztaltársaság rózsáünnepéje** holnap, vasárnap este lesz a józsefvárosi Wagner-féle vendéglő helyiségeiben. A kedélyes műsoros családai est keretében rendezett rózsáünnepély este kilenc órákor kezdődik. Belépődíj nincs. Kitűnő zenekar gondoskodik a tánczórőről. Tánc reggelig. A rózsáünnepélyre az asztaltársaság ezuton is meghívja tagjait és támogatóit. Kedvezőtlen idő esetén a rózsáünnepélyt július 14-én tartják meg.

(—) **Halálhírek.** A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő halálhíreket jelentették be: Salm Kristóf 59 éves földműves, Todorov, született Mologaisky Lepsava 35 éves háztartásbeli, Magyar Anna 75 éves földművesnő, Bajtai István, 72 éves erzsébetvárosi nyugdíjas.

Államuk iránti hűségre szólította fel a Duna rádióállomás a külföldi németeket

Bécsből jelentik: A német rádió Duna-állomása közvetítette a külföldi németek szövetségének 60 éves jubileumának diszülését. Az ülést Bécsben tartották meg és azon a délkelet-európai kisebbségi németek képviselői is megjelentek. Megvitatták a külföldön élő németek kulturális nevelésének ügyét, amelyet nem szabad összetévesztetni azoknak a német etnikai csoportoknak a jogaival és kötelezettségeivel, akik német állampolgárok. A délkelet-európai államokban élő kisebbségi németek kötelessége — mondotta a Duna rádióállomás — hogy odaadással szolgálják azt az országot, amelyben élnek és amely kezkeskedik kulturális, szellemi és gazdasági fejlődésükért.

NYILTTÉR

Dr. Török Ildikő
Nagys. Asszonynak!

Ne haragudjon asszonyom, de a férjének teljesen igaza van! Ahelyett, hogy órák hosszat távol van otthonától és agyonkínkoztatja arcód-rét mindenféle felelőtlen kozmetikai szerekkel, használja otthon bizalommal, szakemberek komoly, garantált arcápoló készítményeit: nappal a Sulfamyl púdert, éjjel pedig a Sulfamyl krém-t.

EGY SULFAMYL PARTOLO.

* E rovatban közöltekert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

(—) **Rövidzárlat okozta a tüzet a Vulcan-gyárban.** Megirtuk, hogy a temesvári Vulcan gumi-árugyárban tűz pusztított, amely többszázezer lei kárt okozott. A tüzrendészeti bizottság a helyszínen tartott vizsgálata alkalmával megállapította, hogy a tüzet a villanyvezetékben bekövetkezett rövidzárlat okozta.

(—) **Igazgatók és cégvezetők is lehetnek magántisztviselők.** A temesi helytartóság magántisztviselőinek csh-t már régebben foglalkoztatja a kérdés, hogy vajjon az alkalmazotti minőségben működő vállalati igazgatók és cégvezetők magántisztviselőnek tekintendők-e. A csh a kérdés tisztázása céljából a munkügyi minisztériumhoz fordult, a mely most küldötte meg döntését. Eszerint a vállalatok adminisztrateur deleguei, ügyvezetők és cégvezetők, akik egyben az intézetek igazgatóságának is tagjai és akik egyes osztafkában részesednek, munkaadóknak tekintendők és a csh tagjai nem lehetnek. Ha azonban ezek rendes alkalmazottai fizetést kapnak, akkor magántisztviselőnek tekintendők.

(—) **A mentők júniusi működése.** A temesvári mentők az elmúlt hónapban 114 esetben nyújtottak első segélyt, 225 esetben végeztek betegszállítást és 175 esetben teljesítettek mozgóórséget. A mentők segítségét június hónapban összesen 514 esetben vette igénybe a lakosság.

(—) **A természet csak egy szervet adott a beszéd számára, de kettőt a hallás számára és ezzel mintegy kioktat bennünket, hogy többet hallgassunk, mint beszéljünk.**

(—) **Elfogott zsebtolvaj.** A rendőrségen előállították Taran Vasile húsznyolc éves hajléktalan fiatalembert, aki az egyik belvárosi vendéglő helyiségében kilencszáz lelt lopott ki Voicu Teodor zsebből.

(—) **Szerelmes fiatalember öngyilkossága.** Junger János húsz éves perjámosi illetőségű fiatalember, aki Knéz közönséges lakó nagybátyjánál tartózkodott, hosszabb idő óta udvarolt egy ottani leánynak, akit feleségül is akart venni. Nagybátyja azonban, aki a fiatalembert örökbe fogadta, ellenzte a fiatalok házasságát, ami annyire elkésertette Junger Jánost, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Tegnap délben a szobájában vadászfegyverrel követte el az öngyilkosságot és nyomban meghalt.

(—) **Újbl megelénkült Búziáson a furdőigény.** Az esőségs megszüntével Búziáson a furdőívad igen megelénkült. A naposugaras időben a vonatok naponta hozzák az új furdővendégeket. Ismét nagy a kereslet a szállodákban, villákban és megánházakban szobák iránt. A parkban zeneszó mellett sétál, vagy napozik a padokon a közönség, délelőtt pedig a furdőházakban igen nagy a forgalom. Búziáson renélik, hogy idei szezon is sikerült lesz.

(—) **Születés.** A temesvári anyakönyvi hivatalban bejelentették Frenca Gyula magántisztviselő Gundo nevű fia születését.

(—) **Új káplán.** Pacha Ágoston megyés püspök Huszti István újművés papot Obessenyőre segédlelkésznek nevezte ki.

(Rador.)

KÖZGAZDASÁG

Megállapították a standard-pamutárak hivatalos árát

A gyárak 15 napon belül tartoznak mintáikat a minisztériumhoz betervezni

Legutóbbi számunkban ismertettük a gyapjú és gyapotszövetek típusait, amelyet mint közszükségleti ruházati anyagokat a gyárak forgalomba fogának hozni. A gyárak kötelesek ezeket olyan mennyiségben gyártani, amely megfelel a szükségletnek. A nagykereskedők szintén kötelesek kellő raktártartást és reájuk nézve ez a kötelezettség augusztus 1-én áll be.

A szövőgyárak felelősek a szövet minőségéért és ennek végrehajtása végett a gyárak kötelesek a rendelet megjelenésétől számított 15 napon belül a minisztérium mintát elhelyezni, 6×6 cm. nagyságban, amelyen bélyegzővel feltüntetendő a szövetminőség sorszáma, a gyár kezdőbetűje és a kicsinybeni ár. Ezért a minőségért felelős a gyár.

Minden minőség, amely nincsen felemlítve a rendeletben, továbbra is szabadon árusítható, a március 4-iki törvény rendelkezéseinek megfelelően.

A továbbiakban egy rendelet a fonal és gyapotárk hivatalos árát tartalmazza. Ez a következő.

1. A gyapotfonal ára a következőképpen állapítatik meg:

1 kg. gyapotfonal 20/1, fésületlen, csomagolatlan wercops vagy pincoops ab gyár 290 lei.

A 20. számon felül a 40. számig minden számonál kg.-ként 1.75 leivel emelkedik az ár, míg 20. számon alul a 12. számig 0.75 leivel csökken.

Kettősfonalú árúnl 16 lei, keresztfonalú 8 lei, csomagolt árúnl 8 lei a kg.-kénti ártöbblet. A vevő viseli a számlabélyeget és a nemzetvédelmi adót.

A gyapotszövetek ára;

(Az árak közül az első a gyári, a második a nagykereskedői, a harmadik a kicsinybeni ár.)

1. Amerika, 36 fonalas négyzetcentiméterenként, 178—160 gr. súlyú 20-as fonalból: 90 cm. széles 40—43—49 lei, 80 cm. széles 36—39—45 lei, 70 cm. széles 32—35—40 lei.

2. Amerika, négyzetem. 33 fonal, 140 gr. súlyú 16—14-es fonál. 90 cm. széles 54—58—66 lei, 80 cm. széles 49—53—61 lei, 70 cm. széles 43—47—54 lei.

3. Amerika, négyzetem. 36 fonal, 178—180 gr. súlyú, 14—12-es fonál. 90 cm. széles 67—72—83 lei, 80 cm. széles 60—65—75 lei, 70 cm. széles 54—58—67 lei.

4. Fehérített Amerikafonal az 1. pont alatti minőségben: 90 cm. széles 45.50—49—56 lei, 80 cm. széles 41—44.50—51 lei, 70 cm. széles 36—40.50—46 lei.

5. Fehérített Amerikafonal a 2. pont alatti minőségben: 90 cm. széles 59—64—74 lei, 80 cm. széles 55—59—66 lei, 70 cm. széles 50—54—62 lei.

6. Fehérített Amerikafonal a 3. pont alatti minőségben: 90 cm. széles 76—82—92 lei, 80 cm. széles 69—74—84 lei, 70 cm. széles 62—67—77 lei.

7. Lepedővásznak négyzetem. 40—41 fonal, gr. bruttó súlyban, fehérítve: 148—150 cm. széles 130—140—160 lei.

8. Lenvászon 40—42 fonalas négyzetem. 134.5 gr. 16-os fonalból 79—80 cm. széles 61—66—76 lei.

9. Pamut ágyvászon négyzetem. 42 fonal 250 gr. súlyú négyzetem. 16—12 fonalból 135 cm széles 113—122—140 lei, 100 cm széles 83—89—100 lei.

10. Oxford 31—32 fonal per négyzetem. 66 gr. per négyzetem. 20-as fonalból 70 cm. széles 32.50—35—40 lei. Négyzetleges oxford 34—37—42 lei.

11. Oxford 39 fonalas, 88 gr. súlyú, 20-as fonal 70 cm. széles 43—47—54 lei, négyzetes 44.50—48—55 lei.

12. Drill sport, strájer és Nemzetspártja egyenruhákhoz, 57 fonalas, 161 gr. 20—12 fonal 70 cm. széles 80—86—99 lei.

13. Karton 39 fonalas, 95 gr. súlyú, 22-es fonalból minden garantált színben 70 cm. széles 54—58—67 lei.

14. Barchet (köpper) 35—38 fonalas, 160 gr. súlyú, minden színben 70 cm. széles 69—74—83 lei.

15. Törülköző 36—38 fonalból, 60 gr. súlyban, 44×84 cm. 20—12-es fonalból 27.50—30—34 lei.

16. Zsebkendő 37—38 fonalból, 100 gr. súlyban, 35×35. 24—20-as fonalból félig festve 8.40—9.30—10.50 lei.

Svájc fokozott exporttal akar súlyos gazdasági helyzetén javítani

Zürichből jelentik: A svájci földműves szövetség egyik legutóbbi ülésén érdeket jelentésben ismertették Svájc gazdasági helyzetét.

Olaszországnak — így szól a jelentés — a háborúba való belépése és a franciaországi fordulat messzeszennő gazdasági következményeket vont maga után.

A Földközi tengerhez való bejutás ma Svájc számára roppant megnehezült. Hogy sikerül-e vajjon — mint ahogy az a világháborúban történt Csetenben — szabad áruváltást berendezni a Földközi tenger valamelyik kikötőjében, most még nem tudjuk. Reméljük és elvárjuk. Olaszország már régebben igérte, hogy Genuát háború esetén is Svájc rendelkezésére bocsátja. De ehhez szükségünk van a többi hatalmak engedélyére, akik a tenger felett uralkodnak. Bizonyos azonban, hogy behozatalunk és kivitelünk Franciaország és Anglia felé, valamint a tengerentúlra erősen visszafelé áll. Nyitva állnak azonban kereskedelmi utaink Németország és Olaszország felé, valamint az általuk megszállott területek irányában.

Az ideai termés és a tartalékok gabonakészlet elegendő Svájcban gabonamagvakkal egy évig való ellátására. Minthogy valamelyes behozatalra is számítani lehet, 1942 előtt lisztben való inségtől nem kell tartani. Addig pedig a világpiacokra való utak kétségtelenül meg fognak nyílni. Takarmánykészleteink is elegendők arra, hogy a tejelő állatokról az említett időpontig gondoskodhatunk.

Ahha lehet azonban megfelelő mennyiségű nyersanyagot, különösen trópusi olajokat és olajmagvakat a főzsiszáradekgyárak számára beszerezni. Amíg a készletek tartanak, takarékoskodni kell. Hogy a sajtgyárakat vajgyárakra állítsuk át, nem kívánatos a kompenzációs üzletek miatt. Ezzel szemben, amennyiben Németország az átmenő forgalmat engedélyezi, Dánia, Belgium és talán a balti államok is mint vajbeszerzési forrás a rendelkezé-

sünkre áll. De ha ez nem sikerülne, még mindig van idő a sajtermelés vajtermelésre átválttatni. A svájci kajtermek inkább a vajat veszi fel.

A burgonyaszükséglet erre az esztendőre fedezve van. Ami felesleg lesz, azt állati hizlalásra fogjuk felhasználni. Gondoskodni kell minél nagyobb területnek burgonyával való bevetéséről. Bizonyára korlátozni kell majd rövidesen a sajtgyógyasztást, hogy ez a külföldön nagyon kívánatos cikk kompenzációs üzletek (főleg kőszén) lebonyolítását szolgálja. Ez annál inkább lehetséges lesz, minthogy az állatállomány redukálása következtében elegendő hús áll majd a svájci lakosság rendelkezésére.

Öszre dús gyümölcs-termésre van kilátás. A gyümölcsboron és muston kívül gyümölcszét, szárított gyümölcsöt állíthatunk elő kiviteli célokra is. A mustnak és gyümölcsborknak nagy lesz a belföldi kletje, minthogy a sörgyártások szükséges malátá behozatalára Németországból és a cseh területtől nem igen számíthatunk. A bor behozatala aligha fog nehézségeket okozni, ugyanúgy veteményt is, noha ebben a cikkben aligha lesz szükségünk. Reméljük, hogy sikerül teát, kávét és más nyersanyagot is bizonyos mennyiségben behozniunk, ugyanúgy kukoricát. Ezeket a cikkeket továbbra is racionalizálni kaphatjuk majd.

Az ország élelmezése körül tehát nem mutatkoznak lényeges fogyatkozások. Nehezebb lesz az üzem- és tüzelőanyagvaló ellátásunk. Mezőgazdasági exportunk a szomszéd államok felé fog irányulni.

(=) A KÖZSZÜKSÉGLETI CIKKEK JEGYZEKÉNEK BENYÚJTÁSA. Tévedések elkerülése végett a temesvári Kereskedők Egyesülete figyelemzeti tagjait, hogy a spekulációs törvénnyel kapcsolatos és a közszükségleti cikkekről szóló árjegyzékek benyújtása továbbra kötelező marad úgy a kis-, mint a nagykereskedők részére, a törvényben előírt minden hó 5. és 20. napjáig.

Éz évben ismét megállapítják az egyenértékadó alá eső tárgyak értéket

A bélyegtörvény 16. szakasza szerint a jogi személyiségek egyenértékadóját évenként vetik ki és a tekintetben az adó reportálásának nincsen helye. Az egyes pénzügyigazgatóságok mellett most alakulnak meg a kivétő bizottságok. Az adó alá eső értékeket évről-évre állapítja meg a kivétő bizottság. Az ingó dolgok értéke a forgalmi érték, amely soha kisebb nem lehet, mint a bélyegtörvény 53. szak. c.) bekezdése szerinti érték. A vállalat céljaira szolgáló telkek és épületek értéke a reális értékesítési árnak megfelelően állapítandó meg. Általában az érték az, 1940 április 1. értéknek feleljen meg — rendeli a vonatkozó pénzügyminiszteri utasítás.

Külföldi árukereslet

A Külkereskedelmet Támogató és Szerzőző Igazgatóságához az egyes külföldi államokból a következő román árucikkekre érkeztek be érdeklődések:

Dánia: Aszfalt, petróleumtermékek, füst-fekete, kukorica, keményítő, glukoza, növényi olaj, búza keményítő, bútorok, bútorszövetek, linóleum, kalapok, kalaptompok, gyapjú, cérna, stb. Esztország: mustárg, mustárliszt. Franciaország: bél. Cseh-Morva protektorátus: prágai és brünni cégek román gabonaelexportőrcégekkel keresnek összeköttetést. Svédország: Svéd importőr cégek olyan román exportőrökkel keresnek összeköttetést, akik olajmagvakat, gyapjút, nyúlőrt és nyúlőrt exportálnak.

A fentiekkel kapcsolatos közelebbi információk a Directiunea Incurajării Exportului-nál (Bucuresti, Cal. Victoriei 133. 5. em.) kaphatók.

Kedvezőbb árakon fognak a vámnál maradt árukat értékesíteni

A vámnál „rebuta” került áruk alatt értik azokat a tárgyakat, amelyek bármily uton (elkobzás, elhagyás, ki nem váltás) folytán a vámraktárakban maradt és amelyeket időnként elárvereznek. A pénzügyminisztérium arra a tapasztalatra jutott, hogy ezeket rendszerint igen olcsón adják el, mert kevesen vesznek részt az árveréseken, azok együtt árvereznek és egyikük az egész készletet megveszi. A minisztérium utasította a vámhivatalokat, hogy a jövőben egyezzenek a kereskedőkkel széles körben értesíteni az árverés időpontjáról, akadályozzák meg, hogy az összes árúk egy kézbe kerüljenek és általában kistelekekben bocsássák árverésre az azonos minőségű árukat is. Ezekről az intézkedésekről várható, hogy a vámigazgatóság a rebutárúkból nagyobb bevételhez jut.

= A nagykereskedők minél előbb váltásák ki nagykereskedői igazolványukat. Megirtuk annak idején, hogy a közszükségleti cikkekkel engrosban árusító kereskedők a nemzetgazdasági minisztériumtól speciális nagykereskedői igazolványt (autorizatie) kötelesek beszerezni. Ennek határideje ugyan már lejárt, amellyel kapcsolatban a nemzetgazdasági minisztériumban megállapították, hogy az ilyen igazolványokat nagyon sok nagykereskedő nem váltotta még ki. A nemzetgazdasági miniszter figyelemzeti az érdekelteket, hogy ezeket az igazolványokat váltásák ki, különben alkalmazni fogják a bírságokat.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vétel, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.92—49.37, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 973.54—899.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

= Részvényes nem folyamodhatják fel a bankártnács határozatát. A semmitőszék III. tagozata döntött abban a kérdésben, hogy a feljelentő részvényes felfolyamodhatja-e a legfelsőbb bankártnács végzését a semmitőszékhez. A konkrét esetben egy részvényes feljelentette az igazgatóságot, hogy az hozzánemértéssel és rosszhiszemien vezeti a bankot. A bankártnács 10 ezer lei bírságot vetett ki és ez ellen a határozat ellen a részvényes felfolyamodással élt azzal, hogy nem bírságolnának, hanem a bank felszámoltatásának lett volna helye. A semmitőszék a felfolyamodást azzal utasította el, hogy a részvényes az legfelsőbb bankártnács elleni határozat ellen felfolyamodási jog nem illet meg.

(=) A bászák gabonái. A temesvári piacon a gabonáinak a következők: búza 540—570, tengeri 520, zab 620, napraforgómag 875 lei százkilénként. Kamilla-tea 46 lei kilénként. A piac csendes, üzletkötés alig van.

Felfüggesztették a gyárak és nagykereskedők havi jelentéstételi kötelezettségét

A Monitorul Oficial nemzetgazdasági miniszteri rendeletet közöl, amely szerint a készletek újabb bejelentéséig felfüggesztetnek az 1940 március 4-iki árellenőrző és termeléseskereskedési törvény 12. szakasza, valamint a 20. szakasz 2. bekezdésének 1. és 2. pontja és a 3. bekezdés. Ezek a szakaszok a következőket tartalmazzák:

12. szak. Az iparvállalatok kötelesek a jelen törvény megjelenésétől számított 20 napon belül a nemzetgazdasági minisztériumhoz vallomást tenni, amelyben kimutatják:

1. Milyen mennyiségű nyersanyagaik vannak?
2. Milyen mennyiségű kész vagy félkészárújuk van?

3. Milyen mennyiségű nyersanyagot használnak fel az egész esztendő folyamán.

Ez a vallomás a vállalatnak az országban található nyersanyaggal való ellátását könnyíti meg, va-

laminat a behozható nyersanyag kvótájának megállapítását.

20. szak. (A felfüggesztett szöveget közöljük csupán.)

Hasonlóképpen kötelesek minden hó első napján (az iparvállalatok és nagykereskedők) betérjeszteni;

1. Az eladott áru mennyiségét, milyen áron és a vevő címét tartalmazó jelentést.

2. A beszerzett áru mennyiségét, ennek árát és a szállító cég címét tartalmazó jelentést.

A jelentéseket két példányban kell a helyi előjárásnál megtenni, amely tartozik összesítés végett egy példányt a Nemzetgazdasági minisztériumnak megküldeni.

Ismételjük; a fentebb közölt szöveg hatálya felfüggesztetett tehát a gyárak és nagykereskedők egyelőre nem tartoznak havi jelentést tenni.

— A sajtóár ára emelkedett. Az utóbbi időben a túró és sajtóár ára tíz százalékos emelkedést mutat, amit szakmai körök a kereslet emelkedésének tudnak be.

Mozzi

A tökéletesen szerelem című UFA-film egyik kedves jelenete.

MOZIK MŰSORA:

Szombat, július 6.

APOLLÓ: A kegyes hazugság (német film).
CAPITOL: Ha a lányok megnőnek (angol film).
CORSO: Fenyegetés (francia film).
SCALA: Maja kettős házassága (német film).

Visszamenő hatállyal nem szedhető a forgalmi adó

Elvi jelentőségű ítéletet hozott a közelmúltban az aradi törvényszék egy visszamenőlegesen kivetett forgalmi adó ügyében. A bíróság döntése az összes romániai likőr, rum és konyak gyárakat érinti.

Még 1938 május 30-án a pénzügyminisztérium 89872-es számú körrendeletében utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a szesz liter-foka után 1 és fél lelt forgalmi adót szedjenek be, az 1937. évi készletmennyiség után, tizenkét havi egyenlő részletben és pedig visszamenőleg 1938 április 1-től. A miniszteri rendeletnek megfelelően az ország pénzügyigazgatóságai felvették a likőr, rum és konyak gyárak készleteit és kirótták ezekre a forgalmi adót. Az aradi Zwack likörgyár sérelmesnek találta a miniszteri rendeletet, illetve annak azt az intézkedését, hogy a forgalmi adót visszamenőleg 1938 április és május hónapokra is beszedik. Ezért ezen adók behajtása végett felvett végrehajtási jegyzőkönyvet, amelynek összege 94.000 leit tett ki, — megátadta az aradi törvényszéknek, kérve a végrehajtási jegyzőkönyv megsemmisítését.

A törvényszék megtartott tárgyalásán Kell József dr., a Zwack likörgyár jogi képviselője rá-

mutatott arra, hogy a visszamenőleg megállapított forgalmi adó kivetése jogtalan volt. A bíróság végül is 2277—1938/II. számú ítéletében megállapította, hogy

a minisztériumnak nem állott jogában visszaható erővel rendeletet kibocsátani

és ezért helyt adva a Zwack likörgyár fellebbezésének, a végrehajtási jegyzőkönyvet megsemmisítette.

— Szarvasmarhák exportja. A külkereskedelmi minisztérium exportigazgatósága utasította a vámhivatalokat, hogy szarvasmarhák kiszállításánál állatorvosi bizonyítványt kérjenek, nehogy azok a tehén árát feltüntető számaival exportáltassanak.

— Meghosszabbítják a tengeri kiviteli tilalmát. Mint ismeretes a tengeri exportját június 9-én harminc napra betiltották. Időközben lefolyt a készletmegállapító eljárás nagyobb része és ennek alapján a kiviteli tilalom további meghosszabbítása várható.

TRÓNUSDÖNTŐ BALETTCIPIŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.
írta: KUN BÀN ANDRIS

22

Nem válaszoltam.

Arra gondoltam, hogy tényleg megeshetik, hogy James Oliver hirtelen meghal és én magamra maradok.

Keservesen sírva fakadtam. Zokogva borultam Oliver vállára. Házasságunk óta most történt először, hogy valami kérésemet megtagadta. De a megtagadás jogosnak látszott.

A sírás jócskát, lecsendesített. Egy ideig nem hoztam újból szóba az ügyet. Azonban a gondolat ott nyugtalanzkodott a lelkem mélyén. Valami ismeretlen érzés arra ösztökélt, hogy mégsem hagyhatom bosszútalanul anyámat és apámat.

És aztán néhány nap múltán megint csak kérleltem Olivert, tudja meg, hol szolgál Charles Fitz-Underwood kapitány és hívja ki párba.

Oliver mindig kitérően válaszolt. Később, amikor ismétellen sürgettem a bosszút, már ingerült is volt.

— Hagyjál békében az ilyesmivel, — mondta — dörögés az egész! Elég dolgom és bajom van a szolgálattal, nem foglalkozhatom az ilyen hiábavalóságokkal.

Boldogságunk egén az ilyen szöváltások jelentették az első felhőket.

A felhőkből aztán zivatarok is lettek. Már civakodtunk is.

Ilyenkor aztán elfelejtettük, hogy meg kell egymást csókolnunk.

Sokszor úgy tértünk éjszakai nyugalomra, hogy nem szólunk egymáshoz.

Megtörtént az is, hogy este hiába vártam haza Olivert.

Helyette szolgálta érkezett üzenettel;

— A szahib ma nem jönni haza, mert szolgálatban lenni.

Éjfélkor, vagy éjfélután jött meg Oliver, amikor én már régen aludtam.

Reggelre aztán rendszerint kibékültünk és Oliver sok csók és becéző szó után távozott szolgálatba.

Az utóbbi időben néhányszor előfordult, hogy reggeli közben hoztam szóba Fitz-Underwood kapitányt.

Ennek következtében gyakran, mire reggel ébredtem, Oliver már nem volt otthon. Ez rendszerint olyankor volt, amikor már néhány nap óta nem hoztam szóba Fitz-Underwoodot és biztosra vette, hogy megteszem.

Kissé feszültté vált köztünk a helyzet. Ha aztán megint kibékültünk, rövid időre megint olyan boldogok voltunk, mint azelőtt.

27.

Madrasz, 1838 október 13.

Sokat vagyok egyedül.

Oliver, a férjem, elhanyagol. Azt mondja olyankor, ha megkérdem tőle, hogy miért van többet távol hazulról, mint azelőtt, hogy nagyon lekötö a szolgálata.

Ha odahaza van, olykor végtelenül kedves. Érzem, hogy most is éppen olyan szerelmes belém, mint házasságunk legelső napján.

Mihelyt azonban szóba hozom Charles Fitz-Underwood kapitányt, azonnal ingerült lesz. Néha már akkor is ideges, ha napok óta nem beszélék a kapitányról. Ilyen esetekben valószínűleg attól tart, hogy minden pillanatban előhozakodhatom a neki ellenszenves dologgal.

Biztos vagyok benne, ha megígérném Olivernek, hogy Fitz-Underwood kapitány nevét soha többé nem ejtem ki az ajkamon, akkor visszatérne házukba a régi derült és zavartalan hangulat. Boldogságunk ismét teljes lenne és úgy ragyogna, mint a tükör, amelyet még a lehellet sem homályosít el.

Feltettem már magamban párszor, hogy elfelejtsem ezt az ügyet, nem beszélék többé a kapitányról. Elvégre Olivernek igaza van, ha bosszút is áll a kapitányon, azzal nem támaszítja fel halottaiból sem anyámat, sem apámat és nem teszi megneemtörténté mindazt, ami anyám szökésével párhuzamosan apám

életét elkeserítette és boldogságát tönkretette. Legtanácsosabb volna tehát ezekre a régi eseményekre fátyolt borítani.

Bárhogyan is belátom azonban, hogy ezt kellene tennem boldogságom érdekében, mégsem tudom megtenni.

Ma reggel Oliver nagyon kedves volt hozzám. Dédelygetett, ölelt, csókolott, galambjának nevezett. Igen boldog voltam.

Ugy akartam neki hozzám való jóságát és szerelmét megköszönni, hogy fogadalmat teszek neki: soha többé nem említem a nagybátyját, Fitz-Underwood kapitányt.

Már szólásra nyitottam számat, azonban egyszerre megdermedtem. Egyetlen hangot sem tudtam kiejteni. Mintha váratlanul kéklő köd borította volna el a szobát és a ködben hirtelen egy alakot láttam feltűnni. Először csak a körvonala voltak kivehetőek, de pillanatok múltán felismertem benne atyámat. Szennehányó tekintettel mért végig, kezével pedig mintha tiltakozó mozdulatot tett volna.

Olyan hirtelenül, amint jött, elszólt, szertefoszlott a kisérteties jelenség.

— Akartál valamit mondani, darling? — kérdezte Oliver.

— Csak azt, my Oliver, hogy este gyere korán haza és ne hagyj egyedül.

Nem mondtam el neki a fogadalmat, hogy nem emlegetem többé Fitz-Underwood kapitányt.

Kikísértem házuk kapujáig, ahol olyan szeretettel vett tőlem búcsút, amint mindig tette, valahányszor nem volt köztünk civódás a kapitány miatt.

Amikor hosszú csók után ajka szabadabbá tette az ajkamat, búcsúzóul ezt súgtam:

— Ne váráss sokáig, Oliver, mert ha egyedül vagyok, nagyon unatkozom.

Amikor visszatértem szobámba és leültem, minden különösebb ok nélkül eszembe jutott anyámnak a levele, amelyet Annie nénihez írt azon a napon, amikor Fitz-Underwood kapitánnyal Montroseból elment. Anyám azt írta, hogy azért fogadta el más férfiak udvarlását, mert mindig magában volt és unatkozott.

Jaj, Isten ments, hogy az unalom hiütlenné tegyen engem Oliverhez.

(Folytatjuk)

SPORTSEMÉNYEK

Menzel elismerő véleménye Asbóthról

Menzel nemcsak egyike Európa legjobb teniszcsoportjainak, hanem mint elméleti szakember is nagy név viselője. Nem érdektelen tehát, mit tart a németek kitűnő játékosa a fiatal magyar Asbóthról, aki a nemrég lezajlott német-magyar tornán ültette ki magát.

— Asbóth két esztendeje — írja Menzel — Európa legnagyobb teniszhajléka, annak ellenére, hogy külseje mást mutat. Ez a szikár, keskeny és západt fiatalember külsőleg inkább könyvmolyra, gyengéteudéjú, padlásszobában éhezve költő lírai

poétára emlékeztet, mintsem a teniszpályák hőisére. Cseppet sem látszik meg rajta, hogy mennyire mestere a villámgyors mozzanatok teremtésének és kiaknázásának, — mondhatnók — ideges iramjátékának és hogy robbanásszerűen csattanó adogatásai milyen félelmetes harcossá avatják ellenfeleinek szemében. Inkább labdaművészt, a technika mesterét sejteti, aki művészetének finomságait a gyakorlatban azonban maró paprikával fűszerezi, különösen, amikor röptelabdák tenyeres leütésére kerül a sor. Háromszor is „üzemképtelenné” tette a híres Puncsec „gözcseplőgépét”, amivel bebizonyította, hogy képességei nem ismernek határt, különösen nem, ha testileg kissé megerősödik. Magyaros tüze azonban kiegyenlíti testi alkata finomságait, bírja a roppant fáradságokat, különösen akkor, amikor nemzetközi épróbrákra és DC-találkozókra kerül a sor.

A német atléták kitűnő sikerei. A német atlétaválogatott hatvanhat válogatott viadalt vívott eddig, hatvanat megnyert és csak hatot veszített el! Egyszer az angolok, háromszor a svédek, egyszer a finnnek és egyszer az USA ellen veszítettek.

Ismert játékosok egyesület-cseréje. A nyári átigazolási időszakban a játékosok nagy része igyekszik jobb elhelyezkedést keresni, ezért megválnak régi egyesületeiktől. Legutóbb Praszler I., Törzsök, Boteanu és Petrescu kérték a szövetséget, hogy járuljon hozzá átigazolásukhoz.

A román válogatott bécsi vendégszereplése. A román labdarúgó válogatott, amely július 14-én Frankfurtban mérte össze erejét a nagy német válogatottal, 12-én a bécsi Rapiddal, vagy az Admirával játszik.

Rovács I. a Maros csapatában. Kovács I. az FC Ploesti válogatott játékosáról előbb az a hír terjedt el, hogy az egyik nagyváradi kerületi csapathoz kéri átigazolását. Most érkezett jelentések szerint Kovács Miklós a jövőben a marosvásárhelyi Maros csapatát fogja erősíteni, amely tudvalevően most került be a nemzeti bajnokság A. osztályába.

Radulescu-Slivat, Lengheriu, a válogatott csapat védelme! A szövetség elhatározta, hogy a német válogatott elleni mérkőzésen a teljes Rapid védelmet használja fel, amelynek összetétele a következő: Petrică Radulescu-Slivat, Lengheriu.

Rádió

SZOMBAT, JULIUS 6.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 13: Időjelzés, vízállásjelentés, étrend, egészségügyi tanácsadó. 13.10: Déli hangverseny. 13.35: Időjelzés, művészeti és kulturális hírek, sport. 14.15: Rádió ujság. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.01: Színházi és filmkrónika. 20.16: Enekhangverseny. 20.40: Rádió ujság. 21: A rádió postája. 21.15: Táncczenekar. 22.15: Rádió ujság, sport. 22.30: Hanglemezek. 22.50: Szórakoztató zené. 23.40: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasások. 13.10: A rádió szalonzenekarának műsora. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: Szórakoztató hanglemez-műsor. 15.30: Hírek. 17.10: „Bábjáték”. helyszíni közvetítés az egyik budapesti elemi iskolából. 17.45: Hírek. 18.15: Rádióposta. 18.50: Népegyesületi és Teleki Sándor magyar nótákat énekel. 19.45: Uray Dezső felolvasása a 150 éves „Peleskei Nótárius”-ról. 20.15: Hírek. 20.25: Légy jó mindhalálig!, Móric Zsigmond színműve. 22.40: Hírek. 23.10: Hanglemezek a magyar-német válogatott atlétikai mérkőzésről. Beszélő: Pluhár István. 23.35: A Chappy jazz-zenekar műsora. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.25: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.25: Cigányzene. 22.25: Ballai Mihály dr. felolvasása „Csongor és Tündé”-ről.

Nyolc Rapid játékos a németek elleni válogatottban

A szövetségi kapitány megtette a szükséges intézkedéseket a július 14-iki német-román válogatott mérkőzéssel kapcsolatban. Ezúttal nem volt könnyű dolga a csapat összeállításával, mert csupán a Rapid játszott a legutóbbi hétig, így a csapat összeállításánál csakis a Rapid játékosok jöhettek számításba. Economu Virgil összesen nyolc Rapid játékost tett be a válogatott csapatba és annak végeleges összeállítására a következők: P. Radulescu — Slivat, Lengheriu — Vintila, Rasinaru, Moldovanu — Kovács II., Reiter, Barátky, Spielman, Bogdan. Valószínű azonban, hogy P. Radulescu helyett Dávid fog védeni.

Sporthírek mindentől

A Victoria több játékosa az Universitateaba kérte átigazolását. A kolozsvári egyetemi csapat több Victoria játékost szándékszik leigazolni. Ezek között van Cociuban I., Cociuban II., Szántay és Muresan, akik mindannyian erősebbek voltak a Victorinál. Az Universitatea vezetősége egyébként közzölte a szövetséggel, hogy ha nem is kerül be a nemzeti bajnokság A. osztályába, akkor is szerepelni óhajt a B. osztályba.

Tizennégy játékos utazik Frankfurtba. Július 14-én kerül lebonyolításra Frankfurtban a német-román válogatott labdarúgó-mérkőzés. A szövetség határozata értelmében összesen tizennégy játékos utazik Németországba, a csapat és három tartalék. A játékosokon kívül két vezető és Albu kíséri el a csapatot. A román válogatott csapat július 10-én, szerdán utazik Németországba.

Sípos is játszik a Gradjanszky ellen. Sípos, a Rapid FC fő erőssége a múlt vasárnap nem játszhatott a Gradjanszky ellen. A vasárnapi mérkőzésen azonban már résztvesz és vele lényegesen megerősödik a vasutascsapat. Sípos ezúttal játszik első ízben volt csapata ellen.

Vasárnap bonyolítják le az elhalasztott ifjúsági mérkőzéseket. Vasárnap kellett volna lejátszani az országos ifjúsági bajnoki mérkőzéseket, amelyek azonban a szövetség országos rendelete következtében elmaradtak. Az elhalasztott mérkőzéseket július 7-én, vasárnap tartják meg.

A Rapid FC a beszarábiai és bukovinai menekültekről. A Rapid FC vezetősége elhatározta, hogy a vasárnapi mérkőzésen a belépő jegyekhez 15, 10 és 5 leies többletet számít és az ebből befolyó összeget a beszarábiai és bukovinai menekültek felsegélyezésére fordítják.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés húsz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozd. mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 51. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13.

Allást keres

Irodakaritást, mosást, vasalást vállalok. Munkás-telep Str. Batania 47. 1101

Takaritást, mosást, vasalást vállal. II. Str. Telegrafului 35. ajtó 8. 1210

Alkalmazás

Alkalmazást találhat három inas. Egy műszerész, egy szobafestőmester és egy cipész-mester inast keres. Érdeklődni lehet a Magyar Népközösség irodájában délelőtt 9-1 és délután 4-7 óra között. 1110

DELI HIRLAP

automata telefonszáma: 28-10.

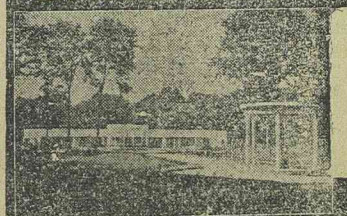
Bejárónó, vagy mindenes kerestetik. Cím szívességből Bizony Ferenc házasságközvetítő irodájában Timisoara IV., Str. Vacărescu 11. (Bem u.) 1130

Perfekt víz és vasondoláló segéd (nő) felvétetik, állandó állás. Kohl I., Piata Bratianu 4. 1131

Lakas

Bútorozott szoba fürdőszoba használatlalt magánházban, esetleg teljes ellátással kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3 szám. 1210

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesés, dűst, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat. Szezón: május 1-től október 15-ig

Egyszobás uccai lakás augusztus 1-re kiadó. IV., Str. Gheorghe Sincai 7. 1127

Atias-velci

Fényképezőgép 10×15 jó objektívvel megvételre kerestetik. Erdelian Marincio Varias. 1132

Különféle

Közreműködő társat keres 300-400 ezer lei tőkével, Erdélyben 8 éve fennálló játékarugyár, üzemenek kibővítéséhez. Címeket és adatokat „Szép egzisztencia” jellegre kér a kiadóhivatalba. 1135

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia si editura S. i. u. e. Arad.